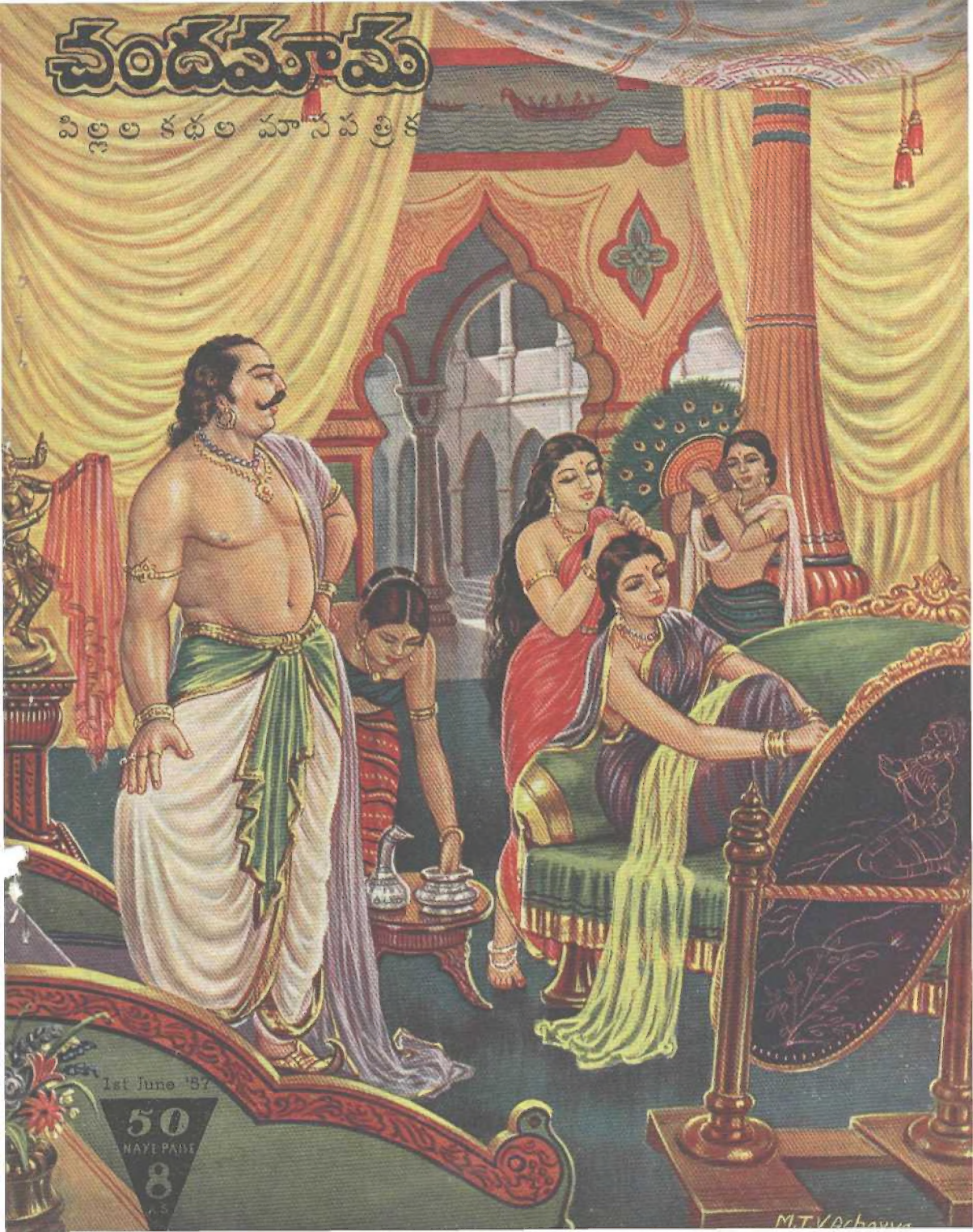


# చందమామ

పిల్లల కథల మాసపత్రిక



1st June '87

50

PAUSE

8

M.T.V. Aravind



బహుమతి  
పొందిన వ్యాఖ్య

బండ్లలో విందుకన్నా....

పంపినవారు :  
కె. ఎన్. ఎన్. మూర్తి - మద్రాసు





**జానకి**

టాయ్లెట్ సబ్బును వాడుచున్నది

“అది నాకు తెలిసియున్నట్టి అతి తెల్లని, అతి శుద్ధమైన సబ్బు”

చలన చిత్రములందు విజయమును నిలుపుకొనుటకు కేవలం పిలుములందు పని చేయుటే చాలదు అని జానకి ఎరుగును. ఉదాహరణకు, ఆమె తన కోమలమైన చర్మ సౌందర్యమునట్లు చాల శ్రద్ధవహించును. ఆమె ఎల్లప్పుడూ లక్ష్మీ టాయ్లెట్ సబ్బును వాడుటవల్ల దాని మనోహరత్వమును నిలుపుకొనును.

ఎంతో తెల్లనిది, ఎంతో శుద్ధమైనది — లక్ష్మీ టాయ్లెట్ సబ్బు రూఢిగా చర్మ సౌందర్యమును కాపాడునట్టిది.

అతి సుందరమైన సినిమా తారలు దీనినే వాడుదురు. కనుక మీరున్నా వాడుడు!

**లక్ష్మీ టాయ్లెట్ సబ్బు**

సినిమా తారలకు సౌందర్యమునిచ్చు సబ్బు

LTS. 514-50 TL

# చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

అసూయ (జా. క.) ...	3	సిరిసంపదలు ...	39
ముగ్గురు మాంత్రికులు ...	9	భువనసుందరి - 9 ...	49
విఫలమైన ఆశలు ...	17	పోటీ కానుక ...	57
మంగలి మంత్రిత్వం ...	26	మిత్రభేదం (గేయకథ) ...	59
నావికుడు సిండ్ బాద్ ...	34	తోడేలు దుర్మరణం ...	63

ఇవిగాక చిత్రకథ, పోటో శీర్షికల పోటీ, వార్తలు - విశేషాలు,  
మొదలైన మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

**చందమామ** (అన్ని భాషలలో)

విడి కాపీ **50** నయా పైసాలు. (8 అణాలు)

సాలు చందా రు **6** లు.



# జాన్సన్ అండ్ జాన్సన్

అందమైన పాపాయిలకు  
ఒక అద్భుతమైన పౌడరు



## ఉచిత పుస్తకము

పిల్లల సంరక్షణను గురించిన ఉచితముగా దొరకే  
జాన్సన్ యొక్క పుస్తకము కావాలని వ్రాయండి.  
దీనిలో కల్గి తండ్రులకు ఉపయోగపడే విషయ  
ములు ఎన్నో ఉన్నాయి. మీకు యింగ్లీషు మరియు  
హిందీ పుస్తకములలో ఏది కావాలో తెలపండి.

## జాన్సన్ అండ్ జాన్సన్

పి.ట. బాక్స్ 1976, డిపార్ట్ మెంట్ 40-డి బొంబాయి

ఒహా! లైఫ్ బాయ్ సబ్బుతో  
ఇప్పుడు స్నానం చేయుట అవుసరం

-అది సంతృప్తి కరమైన  
శుభ్రతాభావమును కలిగించును!

భారతదేశంలో తయారుచేయబడినది

L. 250-50 TL





—: డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :—

అంధ్ర & సిడెడ్ : విజయ పిక్చర్స్  
 నైజాం & మైసూరు : ది కర్ణాటక ఫిలిమ్స్ లిమిటెడ్  
 స్టూడియో : వా హి నీ

# రవి టాయ్లెట్స్ ను వాడండి

రవి గ్లిసరిన్ సోపు:

మీ అందమును వర్చస్సును కాపాడును.

రవి వెజిటబుల్ హేరాయిల్:

మీ శేషములను విరివిగా పెంపొందించును.

రవి స్నో:

మీ ముఖవిలాసమును అభివృద్ధి చేయును.



సోల్ ఏజెంట్లు :

డి న్యూ స్టార్ & కంపెనీ,

తండియార్పేట :: మద్రాసు-21

ఇదుగో...నీ  
అశోకా



అశోకా పెన్ వర్క్స్ తెనాలి ఆంధ్ర



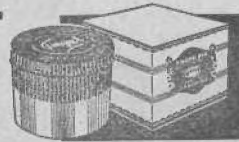
“మీరు కూడా మీ బట్టలకు టినోపాల్  
ఉపయోగిస్తున్నారని తెలుస్తోంది”



తెల్లని బట్టలు ప్రకాశించేలా తెల్లబడేటట్లు,  
చేయాలంటే, దానికి సరియైన మార్గం  
“టినోపాల్”, కొద్దిగా టినోపాల్, ఒక్కసారి ఉపయోగించితే  
మూడు నాలుగు ఉతుకులవరకూ చాలుతుంది.

**టినోపాల్**

“టినోపాల్” వై. ఆర్. గాంధీ యస్. ఏ.  
బిచ్, ఫిట్టర్లాండ్ వారి ప్రెస్ హార్క్.



అమెల్లమేటిడ్ కెమికల్స్ అండ్ డైస్టెంట్ కంపెనీ, ప్రైవేట్ లిమిటెడ్.  
పోస్టు బాక్స్ నం. 965 - బొంబాయి.

ఏ విధమయిన అచ్చపనులైనను  
ఆతి చక్కగా...  
అనుకొన్న గడువులో  
మేము చేసి యివ్వగలము!

★

మా ముద్రణశాఖకు జోడుగా చిత్రకళాశాఖ,  
బ్లాకు తయారీశాఖ, లిటో-ఆఫ్సెట్  
సంస్థలు సమకూడి వున్నవి.

★

డి బి. ఎన్. కె. ప్రెస్  
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్  
చందమామ బిల్డింగ్స్  
వడపళని :: మదరాసు - 26

ఫోన్: 88474



గిరిజ

సౌందర్య  
సాధనములు.....

**రెమీ** స్ప్రేడ్  
పౌడరు



రిజిస్టర్డ్ నం: 119923

**డైమండ్ సుగంధవక్ర పొడి**

**ఉపయోగించువారికి గమనిక**

మా 'డైమండ్' మార్కు సుగంధవక్ర పొడి అతి రుచికరమైనది, అన్ని విధాలా మిక్కిలి ప్రసద్ధిచెందినది. మీరు ఈసారి వక్ర పొడి కొనేటప్పుడు—“మాకు 'డైమండ్' మార్కు సుగంధవక్ర పొడి కావాలి. అదే ఇవ్వండి. ఇతరములు ఏవీ వద్దు” అని కచ్చితంగా చెప్పి, అడగండి.

**డి. డి. పి. అండ్ కంపెనీ,**

**కౌల్ బజార్ - బళ్ళారి - 1.**

—: సెల్సుడిపోలు :—

చీరాల - గుంటూరు - కర్నూలు - అదోని - హుబ్లీ.



# ఇప్పుడు

## కొత్త రకపు

### టాయిలెట్ పాడరు

#### ఎల్లవేళలందును హాయిగా నుంచుటకు

భారతదేశమందు ప్రప్రథమంగా, లోకప్రసిద్ధమైన జి-11 తో గూడినట్టి అతిసున్నితమైన బాల్ కమ్ పాడరు తయారుచేయబడినది....జి-11 చర్మ మచ్చలను అత్యధిక చమటను గలిగించు క్రిములను నాశనమొనర్చునట్టి ఒక్కటే ధృవపడిన మంట బెట్టని రసాయనము. ఈ అద్భుతమైన పాడరు చర్మము తడివల్ల రేగుట, వేడికి పేలుట ఈ బాధలనుండి శాశ్వతమైన శ్రమవిముక్తిని గలిగించును.... ఎల్లప్పుడూ, పనికి, అటలకు, పికారుకు, విందులకు వెళ్ళేముందు ఈ శమనకరమైన, మనోహరమగు పరిమళము గల పాడరును బాగా అద్భుతముడు....మీరు మీగుల నమ్మికగా నుంచురు, చాలా ప్రీతికరముగా నుండుడు! బట్టల యందు జల్లబడేయడం, అది రాపిడిని నిరోధించును.

**Gillette**

రిజిస్టర్డ్

జి-11 తో గూడిన

## గోడ్రెజ్

### టాయిలెట్

### పాడరు

జి-11 తో కూడిన  
హెయిర్ టానిక్కు  
షేవింగ్ స్టిక్కు  
సింథాల్

\* వైజ్ఞానిక గ్రంథ జాబితాతో గూడిన జి-11 గాథ (హెచ్ఎన్ఎల్ఓ ఫీన్) కొరకు, దిగువ చిరునామాకు వ్రాయుడు. గోడ్రెజ్ సోప్స్ ప్రయివేట్ లిమిటెడ్, బొంబాయి - 11.



- ★ ఒడలి కంపును తొలగించునది
- ★ కాపాడునట్టిది
- ★ పరిమళమైనది
- ★ శమనకరమైనది

ప్రజాదరణ పొందిన ఉత్తమ చిత్రము!



విజయా వారి  
**మాయా బజార్**

డైరెక్టర్... కె.వి.రెడ్డి B.Sc(HONS)

నిర్మాతలు... నాగిరెడ్డి & చక్రపాణి



# చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

అసూయాపరుడు మూడుడిలాగా ప్రవర్తిస్తాడు. వాడికి అత్యుజ్జానం ఉండదు, విచక్షణాశక్తి కూడా ఉండదు. తన తాపాతుకు మించిన పదవి దొరికినాకూడా ఇంకా పెద్దపదవి రానందుకు బాధపడతాడు. మనిషి పైకి రావటానికి తోడ్పడే పరిస్థితుల నన్నిటినీ అర్థంచేసుకోలేడు. నీచంగా ప్రవర్తించి తనకు దక్కిన అధికారాన్నికూడా పొగొట్టుకునే దశకు వస్తాడు.

“అసూయ” [జాతక కథ]లో శాఖుడు అసూయతో బాధ పడతాడు. వాడు తన సహవాసి అయిన పోత్రికుడికి ఎన్నడూ చిన్నమెత్తు ఉపకారం చేసిన పాపాన పోకపోయినా, పోత్రికుడు కోడికొవ్వను తన కివ్వనందుకు పగబట్టుతాడు. నిజానికి పోత్రికుడు స్వార్థరహితుడు. అతను కోడికొవ్వనుగానీ, గుండెకాయనుగానీ తాను తినలేదు; శాఖుణ్ణి తనకన్న ఎక్కువగానే చూసుకున్నాడు. అదీకాక, కాశీరాజ్యాభిషేకానికి అర్హుడెవరో నిర్ణయించిన వాడు రాజపురోహితుడు. నిగ్రోధుడి పాదాలలో రాజలక్షణాలున్నాయి. అయినా శాఖుడు పోత్రికుడిమీదనే పగబట్టుతాడు. చిత్రమేమిటంటే శాఖుడి సేనాపతివదలి కాస్తా పోయే సమయంలో పోత్రికుడే దానిని రక్షించటం జరుగుతుంది !

సంపుటి 20

జూన్ 1957

సంచిక 6



## అట్టమీదిబొమ్మ

పొండవులూ, ద్రౌపదీ విరాటరాజువద్ద కొలువుచేస్తూ, తమ అజ్ఞాతవాసదీక్ష పది నెలలపాటు సాగించారు. ఈ దీక్ష మరి రెండు మాసాలు జరగవలసి ఉన్నది. ఈ సమయంలో సుదేష్ట తమ్ముడైన కీచకుడు ద్రౌపదిని చూడటం తటస్థించింది.

విరాటరాజుకు సేనానాయకుడుగా ఉంటున్న ఈ కీచకుడు మహా బలశాలి, గొప్పగర్వి. ద్రౌపదిని చూస్తూనే అతను ఆమెను మోహించాడు. అతను నిర్భయంగా అంతఃపురంలో ప్రవేశించి ద్రౌపదిని సమీపించి, "ఎవరునీవు? నీవంటి సౌందర్యవతిని నేనెక్కడా చూడలేదు. నీకు ఇక్కడ దాసీ పనిచేసే కర్మమేమిటి? నన్ను పెళ్లాడి నారాణివిగా ఉండు. నేనూ, నా ఇతర భార్యలూ నీకు దాసానుదాసులుగా ఉంటాము!" అన్నాడు.

"నేను పరస్మిని. నాతో నీకేమిపని? నీబుద్ధి మార్చుకో. లేనిపక్షంలో నా భర్తలయిన గంధర్వులయిదుగురు నిన్ను హతమార్చేయ్యగలరు!" అని ద్రౌపది కీచకుణ్ణి బెదిరించింది.

కీచకుడు భయపడక, "నన్ను హతమార్చగలవాళ్లు మూడులోకాలలోనూ లేరు. ఈ విరాటరాజును సింహాసనంమీదవుంచి కాపాడుతున్నది నేనే. కనుక, నా కొరిక మన్నించి నన్ను పెళ్ళాడు!" అన్నాడు.

"పాపీ, నీకు ఆయుర్దాయం తీరినట్టుగా ఉన్నది. నీకు ఇటువంటి ఆలోచన ఉన్నదని తెలిస్తే చాలు నా భర్తలు నిన్ను చంపేస్తారు. నీ బల పరాక్రమాలు వారిముందు ఎందుకూ పనికిరావు!" అని ద్రౌపది హెచ్చరించింది.

ద్రౌపది బుద్ధిమార్చలేక కీచకుడు తన ఆక్క అయిన సుధేష్ట కాళ్ళమీద పడి, "అక్కా, ఈ సైరంధ్రి నన్ను పెళ్ళాడకపోతే నా ప్రాణాలు దక్కవు, ఎలాగైనా ఆమెను నాకు సుముఖురాలినిచేసి పుణ్యంకట్టుకో," అన్నాడు.

సుధేష్ట అతనిబుద్ధి మరల్చాలని ప్రయత్నించింది గాని, కీచకుడి బుద్ధి కొంచెమైనా మారలేదు. చివరకామె, "నీకు రోజులు మంచివికావు! దానికి నేనేం చెయ్యగలను? నీవు ఇంటికిపోయి మద్యమూ, మధురాన్నమూ తయారు చేయించు. వాటికోసం సైరంధ్రిని పంపుతాను. చాతనైతే ఆమెను సుముఖురాలినిచేసుకో, లేకపోతే నీకర్మ నువే అనుభవించు!" అన్నది.

కీచకుడు పరమానందంతో ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.



## అ సూ య

బ్రహ్మదత్తుడు కాశీరాజ్యాన్ని పరిపాలించే కాలంలో రాజగృహనగరంలో ఒక ధనికుడైన వర్తకుడి కుమారుడుండేవాడు. అతనికి వివాహం అయిందిగాని భార్యకు సంతానం లేకపోయింది.

వైశ్యకుమారుడి భార్యను అత్తవారు రానురాను చులకనగా చూడసాగారు. ఒకనాడు తన అత్తవారు తమలో తాము మాట్లాడకుంటూ, “దీని ముఖాన పిల్లలగీత లేదు! పట్టి గొడ్రాలు!” అనుకోవటం ఆమె విన్నది. పోయిన గౌరవం తిరిగి తెచ్చుకోవటానికామె తన అత్తవారితో తాను గర్భపతిగా ఉన్నట్టు చెప్పేసింది.

తరువాత ఆమె తన పరిచారిక నడిగి గర్భిణీ స్త్రీల లక్షణాలు తెలుసుకుని, వేవిళ్లు సటిస్తూ తినటానికి పుల్లటి పదార్థాలూ, విడ్డూరమైన పదార్థాలూ కోరసాగింది. నడుముకు గుడ్డలుచుట్టుకుని

కడుపు పెరుగుతున్నట్టు ప్రదర్శించింది. ఇదంతా చూసి అత్తవారు తమ కొడలికి నిజంగా గర్భమే ననుకుని, అనాటినుంచి ఆమెను చాలా ఆదరాభిమానాలతో చూడనారంభించారు.

కొన్ని మాసాలు గడిచాక ఆమె తన భర్తతో, “పురుషు పోసుకోవటానికి నన్ను చూపుట్టింటికి పంపండి!” అన్నది. అమెభర్త ఆమె కొక బండి ఏర్పాటుచేసి, అమెవెంట బోలెడుమంది నౌకర్లనూ, చాకర్లనూ ఇచ్చి పంపాడు.

ప్రయాణం మధ్య ఒకనాటి ఉదయం ఆమె కాలకృత్యాలు నిర్వర్తించుకునేటందుకుగాను ఒంటరిగా, దారి పక్కనే ఉండే చెట్లమధ్యకు పోయింది. అప్పుడు ఒక జువ్వెచ్చెక్కింద ఆమెకు పాత్తిళ్లలో ఉన్న ఒక అందమైన మగ శిశువు కనిపించాడు. కొద్దిగడియలక్రితమే అదారిగా ఒక





బిడ్డను ఎత్తుకొని బండివద్దకు తిరిగివచ్చింది. అది ఆమె కనిన బిడ్డేనని అందరూ నమ్మారు. తాను బయలుదేరిన పని, దారి లోనే అయిపోయింది గనక వైశ్యుల కోడలు తిరుగు ప్రయాణం చేసి అత్తవారింటికి వచ్చేసింది. అందరూ సంతోషించారు. పిల్లవాడికి నిగ్రోథకుమారుడని పేరుపెట్టి అల్లారుముద్దుగా పెంచసాగారు.

నిగ్రోథ కుమారుడు పుట్టినరోజునే రాజ గృహ నగరంలో మరొక వర్తకుడికి శాఖా కుమారుడనేవాడూ, ఒక దర్బీవాడికి పాత్రికు డనే పిల్లవాడూ కలిగారు. ఆ కారణంచేత ఈ ముగ్గురు పిల్లలనూ ఒక చోటే ఉంచి జాగ్రత్తగా పెంచారు.

చదువుకొనటానికి వెళ్లేటప్పుడుకూడా ముగ్గురూ కలిసే బయలుదేరి తక్షశిలకు వెళ్లి అక్కడ చదువు పూర్తిచేశారు. అక్కడ ఉన్నంత కాలమూ పాత్రికుడి ఖర్చులన్నీ నిగ్రోథుడే భరించాడు.

తక్షశిలలో చదువు పూర్తి కాగానే వారు తమ గురువువద్ద శలవు వుచ్చుకొని, దేశం చూస్తూ కాలినడకను ప్రయాణం సాగించి కొంతకాలానికి కాశీనగరం చేరారు. వారు నగరం ప్రవేశించే లోపుగా పొద్దుకింది. అ రాత్రికి వారు ఒక ఆలయం సమీపంలో

బిడారు వెళ్లింది. ఆ బిడారువెంట ఉండిన ఒక పేద స్త్రీ ఈ చెట్టుకిందనే ఆ బిడ్డను ప్రసవించి, పెంచి పోషించలేని కారణంచేత అక్కడే వదలి ముందుకు సాగిపోయింది. ఆ శిశువే బోధిసత్తుడు.

బంగారు శరీరచ్ఛాయతో వెలిగిపోయే ఆ బిడ్డను చూడగానే వైశ్య స్త్రీకి పరమానందం కలిగింది. ఆమె తన పరిచారికను కేక వేసి పిలిచి, బిడ్డను చూపి, “ఈ బిడ్డ నాకు పుట్టిన బిడ్డే అంటాను. నువ్వు నాకు పురుడు పోసినట్టు అందరితోనూ చెప్పు!” అన్నది.

తరవాత ఆమె తన నడుముచుట్టూ చుట్టుకున్న గుడ్డలన్నిటినీ తీసిపారేసి,

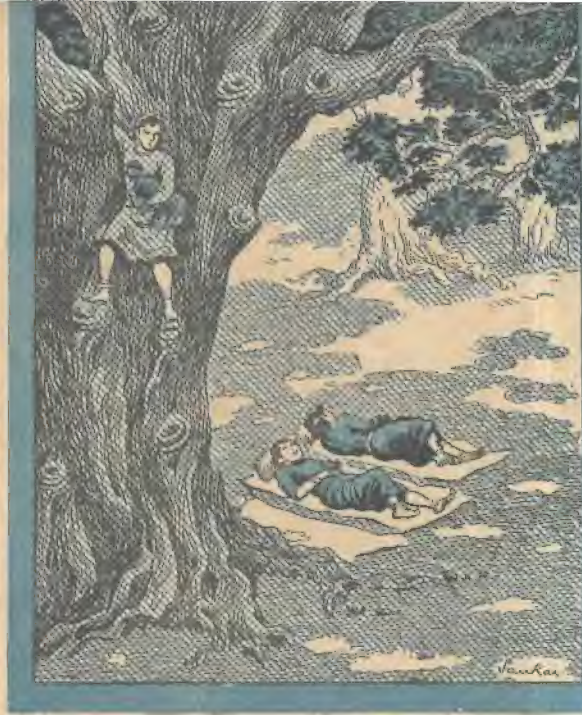


ఈన్న ఒక చెట్టుకింద పడుకుని నిద్ర పోయారు. పోత్రికుడు తూర్పు తెల్లవారక ముందే లేచి, ఇంకా నిద్రపోతున్న నిగ్రో ధుడి కాళ్లు ఒత్త నారంభించాడు. ఆ సమయంలో ఒక చిత్రం జరిగింది.

అదే చెట్టుకొమ్మలలో రెండు కోళ్లు కూచుని ఉన్నాయి. వాటిలో పైకొమ్మమీద కూచుని ఉన్న కోడి కింది కొమ్మమీద ఉన్నదానిపై రెట్టవేసింది. రెండవ కోడికి ఆగ్రహం వచ్చి, "నీ కింత పాగరా? నే నేవరో తెలుసుకోకుండా ఇంత అవమానం చేస్తావా? నేను అన్ని కోళ్లలాంటిదాన్ని కాను, తెలుసా? నన్ను తిన్నవాడు పదివేల పరహాలు సంపాదిస్తాడు, ఏమనుకున్నావు?" అని ప్రగల్భాలు పలికింది.

దానికి పైకొమ్మమీద ఉన్న కోడి, "నేను కూడా సామాన్యమైన కోడిని కానులే! నా కొవ్వు తిన్నవాడు రాజపుతాడు, నా గుండె కాయ తిన్నవాడు సేనాపతి అవుతాడు, నా ఎముకలమీది మాంసం తిన్నవాడు కోశాధిపతి అవుతాడు," అన్నది.

ఈ మాటలువిని పోత్రికుడు చెట్టెక్కి పైకొమ్మమీద ఉండిన కోడిని పట్టుకుని, చంపి, వండాడు. తన మిత్రులిద్దరూ లేచి నాక వారిలో నిగ్రోధుడికి కోడికొవ్వు, శాఖు



డికి గుండెకాయ పెట్టి, తాను ఎముకల మీది మాంసం తిన్నాడు. తరవాత అతను తన మిత్రులతో జరిగినదంతా చెప్పి, "మనలో నిగ్రోధుడు రాజపుతాడు, శాఖుడు సేనాపతి అవుతాడు, నేను కోశాధిపతి నవు తాను!" అన్నాడు.

తరవాత వారు కాశీనగరం ప్రవేశించారు. అప్పటికి వారంరోజుల క్రితమే కాశీ రాజు చనిపోయాడు. ఆయనకు పిల్లలులేరు. కొత్తరాజు ఎన్నిక జరుగుతుందని చాటింపు కూడా చేశారు.

ఈ సంగతి ముగ్గురు మిత్రులు ఎరగరు. వారు ఆరోజు మధ్యాహ్నం ఒక బ్రాహ్మణ



గృహంలో భోజనంచేసి అక్కడినుండి రాజోద్ధానానికి వెళ్లి అక్కడ నీడపట్టున పడుకుని నిద్రపోయారు.

వారిలా నిద్రపోయే సమయంలో ఒక రథంమీద రాజలాంఛనాలైన కత్తి, పాదరక్షలూ, కిరీటమూ, ఛత్ర చామరాలూ ఉంచి మంత్రి పురోహితులు మొదలైనవారు అటుగా వచ్చారు. ముగ్గురు మిత్రులూ నిద్రపోయే రాజోద్ధాన ప్రాంతానికి వచ్చి రథం అగిపోయింది.

పురోహితుడు రథం దిగివచ్చి ముగ్గురు నిద్రపోతూ ఉండటం చూశాడు. ఆయన వారి అరికాళ్లు పరీక్షించి వారి ముగ్గురి

లోనూ ఒకడికి మాత్రమే అరికాలిలో చక్రం ఉండటం గమనించి, అతనే రాజని నిర్ణయించాడు. పురోహితుడిచేత రాజుగా నిర్ణయించబడినవాడు నిగ్రోధుడు.

ఈ విధంగా నిర్ణయించినవాడై పురోహితుడు బాబాభజంత్రిలను మంగళ వాద్యాలు చేయమని ఉత్తరువిచ్చాడు. ఆ చప్పుడుకు ముగ్గురు మిత్రులూ లేచి కూచున్నారు. వారికి చుట్టూఉన్న జన సమూహం కనిపించింది. తాను కాశీ నగరానికి రాజుగా ఎన్నిక అయినట్టు నిగ్రోధుడు తెలుసు కున్నాడు. వెంటనే అతను శాఖుణ్ణి సేనాపతిగా నియమించాడు.





ఈ సంఘటన జరిగిన వెంటనే నిగ్రో ధుడు శాఖుడితో, "మనం ఇక్కడ పెద్ద పదవులు సంపాదించాము గనక, మన తల్లి దండ్రులు ఇక్కడికి వస్తే మనతోపాటు సుఖంగా ఉండవచ్చు. నువ్వెళ్లి మన ముగ్గురి తల్లిదండ్రులనూ తీసుకు వస్తావా?" అని అడిగాడు.

"ఇటువంటి పనికి నేనా వెళ్లటం? నా గౌరవానికి తగదు. నేను వెళ్లను!" అన్నాడు శాఖుడు.

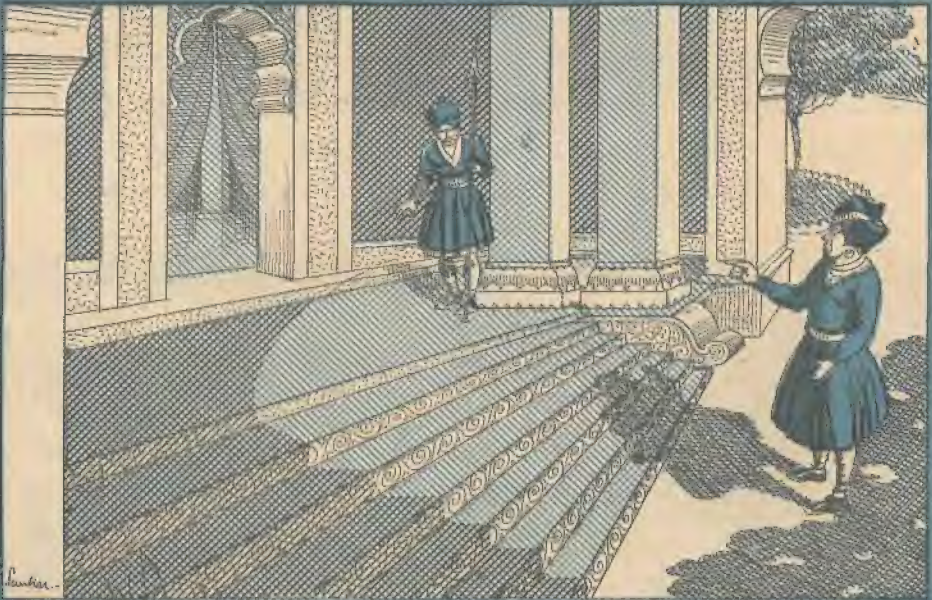
అందుచేత నిగ్రోధుడు ఈ పనికి పోత్రి కుణ్ణి నియమించాడు. పోత్రికుడు బయలు దేరి రాజగృహ నగరానికి వెళ్లాడు గాని,

అతని వెంట రావటానికి ఎవరి తలి దండ్రులూ ఒప్పుకోలేదు.

"మాకిక్కడే సుఖంగా ఉన్నది," అని వారు చెప్పారు.

పోత్రికుడు తిరుగు ప్రయాణంచేసి కాశీ నగరం చేరుకుని భోజనంచేసి విశ్రాంతి తీసుకుందామనే ఉద్దేశంతో శాఖుడి ఇంటికి వెళ్లాడు. "నేను శాఖుడి మిత్రుణ్ణి. నేను వచ్చినట్టు అతనితో చెప్పండి," అని వాకిట్లో ఉన్న నౌకరుతో అన్నాడు.

పోత్రికుడు తన మిత్రుడినని చెప్పు కున్నట్టు వినగానే శాఖుడికి మండిపోయింది. కోడికోప్పు తనకివ్వక నిగ్రోధుడి కిచ్చినం





దుకు పోత్రికుడిమీద అతనికి చాలా రోజులుగా కచ్చగా ఉన్నది.

“ఆ వెధవను చితకదన్ని బయటికి గెంటెయ్యండి!” అని అతను నౌకర్లతో చెప్పాడు. వాళ్లు ఆ ప్రకారమే చేశారు.

తీరా పోత్రికుణ్ణి కొట్టించినాక, వాడువెళ్లి తనమీద నిగ్రోధుడికి ఫిర్యాదు చేస్తాడేమోనని శాఖుడికి భయం పట్టుకున్నది. అందుచేత అతడు వెంటనే నిగ్రోధుడి దగ్గరికి బయలు దేరాడు. తాను ఎదురుగా ఉండగా తనమీద ఫిర్యాదు చెయ్యటానికి పోత్రికుడు జంకుతాడని అతని ఉద్దేశం.

కాని శాఖుడు వెళ్లేసరికి పోత్రికుడుకూడా రాజువద్దకు రానే వచ్చాడు. శాఖుడు వింటూండగానే పోత్రికుడు జరిగిన సంగతి నిగ్రోధుడితో చెప్పాడు. శాఖుడిపైన నిగ్రోధుడికి పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చింది.

“పోత్రికుడు స్వార్థంలేనివాడు. నువ్వు అతనికి జన్మలో ఏ మాత్రమూ మేలు

చెయ్యకపోయినా, అతను నిన్ను సేనాపతిని చెయ్యాలని కోడి గుండెకాయ నీ కిచ్చాడు. దానికి నువ్వు కృతజ్ఞత చూపకపోగా అతన్ని అకారణంగా నీ నౌకర్లచేత కొట్టించావు. నీ పంటి కృతఘ్నుడు సేనాపతిగా ఉండతగదు. నిన్ను ఆ పదవినుంచి తొలగిస్తాను,” అన్నాడు నిగ్రోధుడు.

పోత్రికుడు అడ్డుపడి, “మిత్రమా, మనం ముగ్గురమూ అబాల్య స్నేహితులం. ఒకరి తప్పులు ఒకరు సహించటం మన ధర్మం. ఇతనిని సేనాపతిగా ఉండనీ!” అని ప్రాధేయ వడ్డాడు.

నిగ్రోధుడు శాఖుణ్ణి కనికరించి విడిచి పెట్టాడు. తరువాత అతను పోత్రికుణ్ణి తన కోశాధికారిగా నియమించాడు. ఆ పదవి ఏర్పడటానికి అదే మొదలు. అంతకు పూర్వం రాజులవద్ద కోశాధికారులుండేవారు కారు. ఈ కారణంవల్ల పోత్రికుడే ప్రపంచంలో మొదటి కోశాధికారి.





6

[పద్మపాదుడూ, పింగళుడూ భల్లూకపర్వాతాల లోయలో గల నదీ వద్దకు వెళ్లారు. నదీ జలాన్ని యింకింపజేసేందుకు, పద్మపాదుడు నమాధినిష్ఠలో మంత్రం జపిస్తూండగా, పింగళుడు గద చేబూని, అతడికి రక్షణగా వున్నాడు. నదీజలం యింకిపోయింది. అందులోనుంచి, పాడుబడిన దేవాలయ శిఖరం బయటపడింది. తరవాత—]

పద్మపాదుడు, దేవాలయ శిఖరంకేసి కొంత సేపు పరీక్షగా చూసి, దాని పక్కనే నిలబడివున్న మహామాయుడి శిష్యులను దగ్గరకు రావలసిందిగా చేయి పూపాడు. మహామాయుడి శిష్యులిద్దరూ తృటి కాలంలో, పద్మపాదుడిని సమీపించి, అతడికి వంగి నమస్కరించారు.

“మీరు నా ఆజ్ఞను శిరసావహించి సందుకు, నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది. ప్రస్తుతానికి మీ యిష్టం వచ్చిన చోటుకు వెళ్లవచ్చు,” అన్నాడు పద్మపాదుడు.

మహామాయుడి శిష్యులు ముఖముఖాలు చూచుకున్నారు. వారిలో ఒకడు ధైర్యం తెచ్చుకుని, “మహామాంత్రికా! డయతో, మా విన్నపం ఆలించవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాము. మావల్ల మీకు కావలసిన సహాయం అయిపోయింది. ఇకనైనా మమ్మల్ని, మంత్రవిముక్తుల్ని చేయరాదా?” అని అడిగాడు.

“నే వచ్చిన పని నెరవేరందే, మిమ్మల్ని మంత్రవిముక్తుల్ని చేయటమా?” అంటూ పద్మపాదుడు బిగ్గరగా నవ్వి, “మీరు,





మామూలు పిశాచాలు కాదని—మహాదుష్ట, క్రూర పిశాచగణానికి చెందిన వారని నాకు తెలుసు! కనుక, మీ గురువు సమాధినుంచి, నాకు కావలసినవి, నేను సంగ్రహించందే, మిమ్మల్ని మంత్రవిముక్తుల్ని చేయటమనే ఆలోచన లేదు,” అన్నాడు.

పద్మపాదుడి మాటలు వింటూనే, మహా మాయుడి శిష్యులిద్దరూ వెలవెలపోయారు. తరవాత వాళ్లిద్దరూ, పద్మపాదుడికి సాష్టాంగ పడి, “మహామాంత్రికా! మేము మీకు దాసానదాసులం! మంత్రబలంతో మీరు మమ్మల్ని బంధించినాటినుండి, మాకు కడుపునిండా అహరమే లేదు. మేము



శక్తిహీనులమై పోయాం!” అంటూ విలపించసాగారు.

పింగళుడికి, వాళ్లిద్దరిమీదా ఎంతో జాలి కలిగింది. అతడు పద్మపాదుడికేసి తిరిగి, “పద్మపాదా!” అంటూ ఏమో చెప్పబోయేంతలో, పద్మపాదుడు అతణ్ణి వారించి, మహామాయుడి శిష్యులతో యిలా అన్నాడు:

“మీరు, యింతకాలంగా అహరం లేక వుపవాసాలు చేస్తున్నారని నాకు తెలుసు. మీకు వేటాడే శక్తిలాటిది గనక, నేను ప్రసాదిస్తే—ఆ మరుక్షణం, మీరు నన్నే వేటాడి చంపేందుకు ప్రయత్నిస్తారు! అవునా?”

“మహామాంత్రికులైన మిమ్మల్ని, ఖద్రులమైన మేము, వేటాడటమా?” అంటూ, మహామాయుడి శిష్యులు దీనాతి దీనంగా ముఖం పెట్టారు.

పద్మపాదుడు నవ్వాడు. తరవాత, పింగళుడి చేతిలోంచి మంత్రశక్తి గల గద తీసుకుని, “మీ యిద్దరికీ, ప్రస్తుతానికి మానవులను తప్ప, మరి దేనినైనా చంపి తినగల శక్తి యిస్తున్నాను. మీకు ఎలాంటి రూపాలు కావాలని వుంది?” అని అడిగాడు.

“పద్మపాదా! వాళ్లను ఏనుగులుగా మార్చండి. ఆ కనబడే అడవిలో నిర్భయంగా బ్రతకగలరు,” అన్నాడు పింగళుడు.



చందమామ





"ఎనుగు రూపాలా? మహామాంత్రికా పద్దు, పద్దు!" అంటూ మహామాయుడి శిష్యులిద్దరూ ఏక కంఠంతో అరిచారు. "అ రూపాల్లో మేము అకూ అలములూ తప్ప మాంసాహారం తినేందుకు అవకాశం లేదు! మాకు శాశాహారం పడదు; అది మా దేహాలకు విషతుల్యం!"

"అలా అయితే, మీలో ఒకరిని సింహం గానూ..." అంటూ పద్మపాదుడు, మహామాయుడి శిష్యుల్లో ఒకడి నెత్తిమీద గదతో మోదాడు. మరుక్షణంలోనే వాడు సింహంగా మారిపోయాడు. "...మరొకణ్ణి పెద్దపులి గానూ, మారుస్తున్నాను!" అని పద్మ పాదుడు, రెండవవాడి తలమీద గదతో బాదాడు. వాడు వెంటనే పులిగా మారాడు.

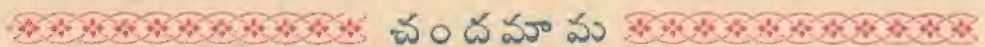
పింగళుడు, ఓ తృటికాలం వాళ్ళిద్దరికేసి అశ్చర్యంగా చూసి, "ఇక మీకు కావలసి నంత మాంసాహారం! ఆ కనబడే అడవికి పొండి!" అంటూ, సింహాన్ని, పెద్దపులిని వీపులమీద తట్టాడు. వెంటనే క్రూరమృగాల రూపంలో వున్న మహామాయుడి శిష్యు లిద్దరూ, భీకరంగా గర్జిస్తూ, దాపులనేవున్న అడవికేసి పరిగెత్తారు.

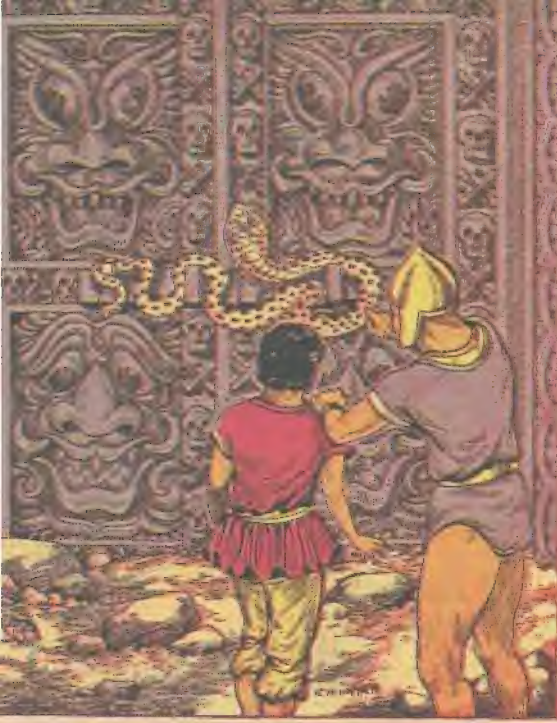
పద్మపాదుడు, మహామాయుడి శిష్యుల కేసి కొద్దిసేపు చూసి, పింగళుడికేసి తిరు



గుతూ, "పింగళా! మనం ఎంతో మెలు కువగా వుండవలసివుంది! మన ప్రయత్నాన్ని విఫలం చేసేందుకే కాక, విలయితే మన లను సంహరించేందుక్కూడా, అనేక దుష్ట శక్తులు ప్రయత్నిస్తున్నవి. సరే, ఇక మన పని చూద్దాం! ఆ పాడుదేవళపు శిఖరం, నీకు స్పష్టంగా కనబడుతున్నది గదా?" అని అడిగాడు. పింగళుడు అవున్నట్టు తల వూచి, ఆ దిక్కుకేసి చూశాడు.

"అయితే, నువ్విప్పుడా దేవళంలోని, మహామాయుడి సమాధిని చేరవలసివుంది. ఆ సమాధిలో నువ్వు ప్రవేశించే ముందు, నువ్వు దాటవలసిన ద్వారాల సంఖ్య అరు.





మొదటి ద్వారంవరకూ నేను రాగలను, ఆ ద్వారాన్ని నువ్వు తెరుచుకున్న తరువాత, తక్కిన అయిదు ద్వారాలనుకూడా తెరుచుకుని, మహామాయుడి సమాధిలో ప్రవేశించ వలసినవాడివి, నీవు!” అన్నాడు.

పద్మపాదుడూ, పింగళుడూ ఒక్క చుక్క నీరైనా లేకుండా యింకిపోయిన, నదీగర్భంలో నుంచి నడిచి, పాడుదేవళాన్ని సమీపించారు. దేవళానికి వున్న మొదటి ద్వారం, చూపరులకు చాలా భయంకొల్పు తున్నది. పెద్ద దేవదారుచెక్కతో చేయ బడిన తలుపులపై అనేక భయంకరా కృతులు చెక్కబడినై. రెండు తలుపుల లోనూ విగించబడిన, రెండు పెద్ద మేకు లకు చుట్టుకుని, ఒక సర్పం పడగవిప్పి బుసలుకొడుతున్నది.

పద్మపాదుడు, ఆ సర్పంకేసి చేయి పూపుతూ, “పింగళా, నువ్వు నిర్భయంగా ఆ సర్పాన్ని సమీపించి, దానిని రెండుపార్లు నీ చేతితో తాకవలసివుంది. ఆ తరువాత ద్వారం లోపలినుంచి, ఒక భీకరాకారం నిన్ను ప్రశ్నిస్తుంది. నువ్వు ఎవరివైనదీ నిర్భయంగా చెప్పిన తరువాత ద్వారం తెరుచుకుంటుంది. కాని...ఆ తరువాత ఏం జరగబోయేదీ నీకు చెప్పటమంటే

ఆ ఆరు ద్వారాలకూ రక్షకులుగా మహా భయంకరులైన మాయా రక్కసులు వున్నారు. వారిలో ప్రతిఒక్కరూ నిన్ను సంహరించేందుకు ప్రయత్నిస్తారు. నువ్వు వాళ్లను చూచి, ఏమాత్రం వెరపు కనబరి చినా, మన ప్రయత్నం వమ్ము కావటమే గాక, ప్రాణాపాయం కలిగే ప్రమాదంకూడా వుంది,” అన్నాడు పద్మపాదుడు.

పింగళుడు జవాబిస్తులేదు. అతడి దృష్టి నదీగర్భాన గల పాడుదేవళంమీదనే వుంది. పద్మపాదుడు, అతడికేసి ఓమారు చూచి, “పింగళా, యిక మనం దేవళం దగ్గరకు వెళదాం. దానికి గల ఆరు ద్వారాలలోనూ



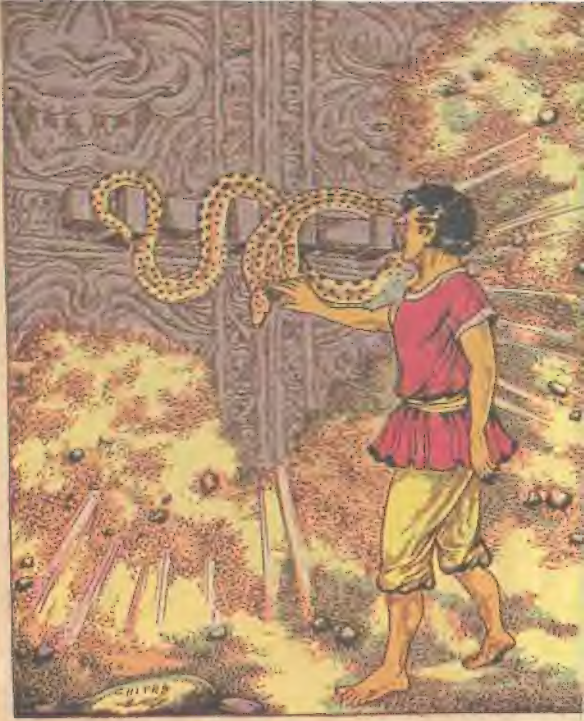


—నేను నా మంత్రశక్తిని కోల్పోవటమే  
సన్నమాట! కనుక, నువ్వు దేనికి భయపడ  
కుండావుంటే, అన్ని ద్వారాలూ తెరుచుకుని,  
మహామాయుడి సమాధిలో అడుగుపెట్టే  
అవకాశం కలుగుతుంది. అక్కడి అపూర్వ  
వస్తువుల సంగతి తెలుసుగదా?” అన్నాడు.

“పద్యపాదా! నేను ఎటువంటి భీకర  
శక్తికి భయపడను. కాని, మోసం చేసి  
నన్ను హతమార్చు చూచే దుష్టశక్తు లేమీ,  
యీ పాడుదేవళంలో లేవు గదా?” అని  
ప్రశ్నించాడు పింగళుడు.

“కావాలనుకుంటే నిన్ను మోసగించ  
కుండానే, యీ దేవళంలో వున్న శక్తులు  
నిన్ను హతమార్చగలవు. కాని, నీవు  
విమాత్రం భయపడకుండా ముందుకు వెళ్లి  
నవ్వుడు అవి నిన్ను ఏమీ చెయ్యలేవు. మహా  
మాయుడి సమాధినుంచి, నువ్వు మనకు  
కావలసిన వస్తువులు సంపాదించినాడు,  
నీకన్న యీ ప్రపంచంలో శక్తిమంతుడూ  
ధనవంతుడూ మరొకడుండడు,” అన్నాడు  
పద్యపాదుడు.

“అందుకోసమేగదా, నేనిన్ని ప్రమా  
దాలకు ఎదురీడేందుకు సిద్ధమయ్యాను!”  
అంటూ పింగళుడు ముందుకు నడిచాడు.  
అదే సమయంలో పద్యపాదుడు వెనుదిరిగి,



లోగడ తను సమాధినిష్ఠలో వుండి మంత్రం  
జపించిన చోటుకు వచ్చాడు.

పింగళుడు నిర్భయంగా ద్వారాన్ని సమీ  
పించి, పడగ విప్పి బుసలుకొడుతూవున్న  
సర్పాన్ని, తన కుడిచేతితో రెండుసార్లు  
తాకాడు. అంత భయంకరసర్పమూ తల  
వంచి కదలామెదలక వూరుకున్నది. కాని,  
అదే క్షణాన తలుపుల వెనక భూమి దద్ద  
రిల్లెలా కర్ణకరోరమైన ధ్వనితో ఒక కర్కశ  
కఠఠం యిలా ప్రశ్నించింది :

“లోపలకు రావటం ఎలాగో తెలియ  
కుండానే, మహామాయుడి సమాధి ప్రథమ  
ద్వారాన్ని సమీపించిన పిరికిపంద ఎవడు?”





“నా పేరు పింగళుడు! నేను అవంతి నగరపు జాలరిని! నా గురువు పద్మపాదుడు...”

“చాలు, చాలు! నీ గురువు ఎవరన్నది, నాకవసరంలేదు. నీవు జాలరి పింగళుడివి! ఇదిగో తలుపు తెరుస్తున్నాను!” అన్నశబ్దం అయింది. మరుక్షణాన తలుపులు రెండూ బార్లా తెరుచుకున్నవి. పర్వతాకారంలో వున్న నల్లనివాడెకడు తళతళలాడే కత్తి చేబట్టి, ద్వారానికి అడ్డంగా నిలబడ్డాడు. పింగళుడు ముందుకు నడిచాడు.

సరిగా కత్తివేటుకు అందే దూరంలోకి పింగళుడు రాగానే, పర్వతాకారుడు ‘హుం’



అని హుంకరిస్తూ, “నువ్వు జాలరి పింగళుడివా? అయితే, మెడ చాచు, ఒక్క వేటుకు నీ కుత్తుక తెగేలా, యీ కత్తితో సరుకుతాను!” అన్నాడు.

కనురెప్పపాటులో, పింగళుడు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు. ఇంతదూరం వచ్చి వెనుదిరగటం ఎలానూ ప్రాణాపాయం అని ఆతడికి అర్థమైంది. అలా అని, మెడచాచినా, అమహాకాయుడి కత్తికి అది తెగి కింద దొర్ల వచ్చును. ఏమైనాకానీ, అనుకుంటూ, పింగళుడు ఒక అడుగు ముందుకు వేసి మెడ వంచాడు. తక్షణం పర్వతాకారుడి చేతినుంచి కత్తిజారి కిందపడి, ఖంగుమని శబ్దం చేసింది. ఆతడు, పింగళుడి ముందు శవంలాగా ధడిమంటూ బొర్లా పడిపోయాడు.

ఇలా జరిగేసరికి, పింగళుడికి ఎక్కడ లేని సత్తువా, ధైర్యం కలిగినట్టయింది. అతడు సూటిగాచూస్తూ మొదటి ద్వారం దాటి, రెండవ ద్వారాన్ని సమీపించాడు. ఆ ద్వారం తలుపులుకూడా బంధించివున్నవి. చేతిలో పెద్ద శూలం ధరించిన ఒక గుర్రపురౌతు, పింగళుణ్ణి చూస్తూనే, మాటామంతి లేకుండా, శూలాన్ని గురిగా పింగళుడి గుండెలపైకి ఎత్తాడు. పింగళుడు నిర్భయంగా గుండెలమీద వున్న చొక్కాను





పక్కకు తొలిగించి, “నే నెవరో తెలుసా ? జాలరి పింగళుణ్ణి!” అంటూ ముందుకు నడిచాడు. మరుక్షణం గుర్రంతోపాటు, రోతుకూడా కుప్పలా భూమిలోకి కుంగి పోయాడు. పింగళుడు, యిసుమడించిన వుత్సాహంతో రెండవ ద్వారం దాటి మూడవ ద్వారాన్ని సమీపించాడు.

ఈ మూడవ ద్వారంముందు ఒక విలు కాడు, బాణం ఎక్కుపెట్టి, పింగళుడికేసి చూస్తూ నిలబడివున్నాడు. పింగళుడు తొణకకుండా ముందుకు నడుస్తూ, విలు కాడికి తన ఫాలభాగం వేలితో కొట్టి చూపించాడు. ఈత్తరక్షణంలో విలుకాడు పెద్దగా ఆరిచి పక్కకు పడిపోయాడు. పింగళుడు మూడవ ద్వారం దాటాడు.

నాలుగవ ద్వారాన్ని, పింగళుడు సమీపించ నున్నంతలో భీకరమైన అంకెలు వినిపించినై. ద్వారానికి అటూ యిటూ నిలబడివున్న రెండు ఖడ్గమృగాలు తలలువంచి, పింగళుడిమీదికి దూకేందుకు బుసలుకొడుతున్నాయి. పింగళుడు చలించకుండా ముందుకు నడిచి, ఆ ఖడ్గమృగాలను రెండు చేతులతోనూ అంటుకున్నాడు. వెంటనే అవి రెండూ భగ్గుమని ఒక్కసారి మండి బూడిదకుప్పలా అయిపోయినై.



పింగళుడు అయిదవ ద్వారాన్ని సమీపించేసరికి, అక్కడ అతడికి కనబడిన వింత మృగం, అతడిలో భయానికన్న, ఆశ్చర్యం ఎక్కువ కలిగించింది. దాని శరీరం, వెనక కాళ్ళూ సింహకృతిలో వున్నవి. తలా, ముందుకాళ్ళూ మాత్రం గద్దను పోలివున్నవి. “ఇది ఏమి మృగం?” అని పింగళుడు అనుకునేంతలో, ఆ గరుడసింహం వెనక కాళ్ళమీద లేచి, రెక్కలు అల్లల్లాడిస్తూ, పింగళుడిమీదికి పురకబోయింది.

పింగళుడు, ఓ తృటికాలం నిశ్చేష్టుడై, అంతలోనే తెలివి తెచ్చుకుని, “దారి తెలుగు! నేను జాలరి పింగళుణ్ణి!” అంటూ





మొందుకు అడుగువేశాడు. గరుడసింహం తపిమని పేలి, తునాతునియలై పోయింది. పింగళుడు, దానికేసి ఓమారు బాలిగా చూసి, అయిదవ ద్వారాన్ని చాటి, అరవ ద్వారాన్ని సమీపించాడు.

ఈ అరవ ద్వారం చాటగలిగితే, తను మహామాయుడి సమాధిలో ప్రవేశించగల సన్న సంగతి గుర్తుకు రాగానే, పింగళుడికి పరమానందమయింది. వుంగరం, వజ్రాలు తావిన పిడిగలకత్తి, భూగోళం—యీ మూడూ తనవి కానున్నవి!

పింగళుడు, అంతు లేని పుత్సాహంతో అరవ ద్వారాన్ని సమీపించాడు. అతడికి హఠాత్తుగా కన్ను చెదిరినట్టయింది. ఎదురుగా, ద్వారం పక్కన పద్మపాదుడు గద చేబూని నిలబడివున్నాడు. పింగళుడు మైకం కమ్మినవాడిలా ముందుకు అడుగు వేయబోయేసరికి, “అగు, అగు! నువ్వెవ రివి?” అన్న భీకరమైన కంఠస్వరం విన

బడింది. ‘నన్ను మోసపుచ్చేందుకు, ఏదో పిశాచి పద్మపాదుడి అకృతి చాల్పింది!’ అని పింగళుడు అనుకునేంతలో, ధగధగ మెరుస్తున్న గద, అతడి నేత్రాలముందు కదిలింది. పింగళుడు, భయకంపితుడై వెనక్కు అడుగువేశాడు.

“ఎవడో దొంగ, జాలరి పింగళుడు కాదు! బయటికి గెంటండి! దూరంగా విసిరివేయండి!” అన్న కేకలు పింగళుడికి వినిపించినై. ఆ వెంటనే, అతడి వీపుమీదా, తలమీదా కర్రతో, చేతులతో ఎవరో మోచ సాగారు. ఒక్కొక్క ద్వారమే టకటకమని మూసుకోసాగింది. పింగళుడు, భయంతో వణికిపోతూ, కళ్లు తెరిచేంతలో, అతడు గాలిలో ఎగిరిపోతున్నాడు. అతడి దృష్టి కిందకు మళ్లింది. అక్కడ పద్మపాదుడు చేతులు చాచి, తను కింద పడకుండా పట్టుకునేందుకు సిద్ధంగా వున్నాడు.

—(ఇంకా వుంది.)





## విపలమైన ఆశలు



విసుగుచెందని విక్రమార్కుడు చెట్టుపద్మకు తిరిగివెళ్లి, శవాన్ని దించి భుజానవేసుకుని, మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, "రాజా, పట్టుదల ఉన్నంతమాత్రాన ప్రయోజనం లేదు; ఫలితం సిద్ధించాలి. లేకపోయి నట్టయితే, పట్టుదల ప్రమాదకరంగా పరిణమించగలదు. వెనక సందుడనేవాడికి అదే జరిగింది. అతని కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు :

పూర్వం పడమటితీరాన ఒక బెస్త గ్రామం ఉండేది. ఆ గ్రామంలో ఇరవై కుటుంబాలుండేవి. గ్రామం మధ్యలో ఒక దేవి ఆలయం ఉండేది. ఆ దేవికి మొక్కుకుంటే చేపలవెట జయప్రదంగా సాగేది. తుఫానులు వచ్చినప్పుడు ఆ దేవికి ముడుపులు కట్టేవారు; తుఫానువల్ల బెస్తలకు ఎట్టి నష్టమూలేకుండా దేవి కాపాడేది.

### బేతాళ కథలు



బెస్తలందరిలోకి అనుభవమూ, సమర్థతా ఉన్నవాణ్ణిగా చూసి నాయకుడుగా ఎన్నుకోవటం అచారంగా ఉండేది. సాధారణంగా ఈ గ్రామంలో పుట్టినవారు ఇక్కడే ఉండి జీవితాంతంవరకూ చేపలవేటతోనే జీవిస్తూ ఉండేవారు. కాని ఎప్పుడైనా యువకులలో కొందరు నావికాపృత్తిలో ప్రవేశించి వర్తకనౌకలలో కళాసులుగా చేరి ద్వీపాంతరాలకు వెళ్లేవారు. ఇలా నావికులుగా వెళ్లినవారిలో కొందరు దురదృష్టవశాత్తూ నౌకలతోబాటు ముణిగిపోయేవారు. మిగిలినవారు బాగా డబ్బు సంపాదించుకుని గొప్పగొప్ప నగరాలలో నివాసం ఏర్ప

రుచుకునేవారు. అందుచేత గ్రామంలోని యువకులు నావికులుగా వెళ్లిపోవటం పెద్దలకు అంత ఇష్టంగా ఉండేదికాదు.

నందుడనేవాడు బెస్తదొర రెండవ కొడుకు. వాడి అన్న సుందుడు వాడికన్న బాగా పెద్దవాడు. నందుడు ఏడేళ్లవాడై ఉండగా తండ్రి చనిపోయాడు. రేణుకుడనేవాడు బెస్తలకు దొరగా ఎన్నిక అయినాడు. సుందుడు తన తండ్రివద్దనే చేపలవేట నేర్చుకుని, ఇంకొకరి సహాయం లేకుండా తానే తెప్పనడుపుకు పోవటమూ, వలవెయ్యటమూ, వల మరమ్మత్తు చెయ్యటమూ మొదలైన పనులు చెయ్యగలిగి



ఉన్నాడు. సందుడికి మాత్రం, యిలాంటి పనులలో బొత్తిగా అనుభవంలేదు. అందు చేత వాణ్ణి వాడి తల్లి రేణుకుడిదగ్గర చేపల వేట నేర్చుకోవటానికి పెట్టింది.

మొదటినుంచికూడా సందుడు చాలా చురుకుగలవాడే కాక, సాహసికూడానూ. అందుచేత వాణ్ణి రేణుకుడు ఎంతో మెచ్చుకునే వాడు. ఊళ్లో అంతా వాణ్ణి గురించి ఆశ్చర్యంగా చెప్పుకునే వారు. “ఇటువంటి వాడు నావికుడయితే ఎంతైనా సంపాదించగలుగుతాడు!” అని బెస్తలు అప్పుడప్పుడూ అనేవారు. వెంటనే సందుడి తల్లి, “అమ్మా, నా కొడుకు నావికుడు కావటమే? నేను

ఒప్పును!” అనేది. ఆమెకు తనకొడుకు నావికుడైతే యిల్లువదిలి పోతాడని భయం.

రేణుకుడికి సుందరి అని ఒక కూతురుండేది. అది సందుడికన్న రెండేళ్లు చిన్నది. పేరుకు తగినట్టు అది అందమైన పిల్లకావటంచేత అందరూ దాన్ని ముద్దు చేసేవారు. ఒకరోజు రేణుకుడు సుందరిని వేళాకోళానికి, “పెద్దయితే నువ్వు ఎవరిని పెళ్లిచేసుకుంటావే?” అని అడిగితే, “అదుగో, ఆ సందుణ్ణి చేసుకుంటా! ఇంకెవ్వరీచేసుకొను!” అన్నది.

ఈ మాట వినగానే సందుడి మనస్సులో ఏదో తుఫానురేగినట్టయింది. వాడికి సుంద







రిని చూస్తే ఎంతో ఇష్టం. కాని ఆ పిల్ల తనను తప్ప ఇంకెవరినీ చేసుకొను అనగానే వాడికి తన భవిష్యత్తు యావత్తు ఒక్కసారి కళ్ళ ఎదట కనపడినట్టయింది. ఇంకో ఏడెనిమిదేళ్లలో నుండరికి పెళ్లి యీడు వస్తుంది. అప్పుడు తనకూ దానికి పెళ్లిపుతుంది. అందుచేత ఈలోపుగానే తాను బోలెడంత ధనం సంపాదించాలి. ఈ పూట్లో ఉండి చేపలుపడితే ధనం రాదు. అందుచేత తాను ఈ పూరు వదిలి వెళ్లి పోయి నావికుడుగా చేరాలి. కాని ఇదంతా తనవల్ల అవుతుందా? దేవి అనుగ్రహిస్తే ఎందుకు కాదు?

వాడు ఒంటరిగా దేవిగుడికివెళ్లి మోకరించి, "అమ్మా, తల్లీ! నన్ను నావికుణ్ణి చేసి బాగా డబ్బువచ్చేటట్టుచేస్తేవా, నముద్ర తీరాన, నముద్రంమీద రెండు కోసుల దూరం కనిపించేటట్టు, గుట్టమీద నీకు పెద్దగుడి కడతాను! తరవాత నుందరీ, నేనూ పెళ్లాడి, మేమిద్దరమూ రోజూ నీకు మొక్కుకుంటాము!" అని ప్రార్థించాడు.

ఆ తరవాత వాడు తల్లివద్దకు వెళ్లి ఆమెతో, "అమ్మా, నేను యీ పల్లెవదిలి వెళ్లిపోయి నావికుణ్ణి అవుతాను. నన్ను అశీర్వదించు!" అన్నాడు.

తల్లి ఈ మాట విని నిర్ఘాంతపోయింది. వెళ్లవద్దని కొడుకును బతిమాలుకున్నది. "నాయనా, నాకు మీరిద్దరూ చెరోక కన్ను పంటివాళ్లు. నువు వెళ్లితే నేను సగం గుడ్డి దాన్నవుతాను. ఇంత చిన్నవయసులో నువు నావికుడివి కావటమేమిటి? నువ్వేమై పొయ్యావో అని నేను రోజూ దిగులు పడుతూ బతకలేను. నువు ఒకవేళ డబ్బు సంపాదించి సుఖంగా ఉన్నా, తిరిగిరావు! నాకు తెలుసు!" అని తల్లి అన్నది.

నందుడు తిరిగివస్తానని తల్లిమీద ఒట్టు పెట్టుకున్నాడు. తాను దేవతకు మొక్కిన మొక్కు విషయంకూడా వాడామెకు చెప్పే

శాడు. నావికుడు కావాలన్న ఉద్దేశం వాడు మార్పుకు నేటట్టు కనబడలేదు. విధిలేక తల్లి సరేనన్నది. వాడు వెంటనే బయలుదేరి వెళ్లిపోయాడు.

దేవి వాడికోరిక ఈడేర్పిందనే చెప్పాలి. ఎందుకంటే, పసివాడైనప్పటికీ వాడికి వర్తక నౌకలలో ఉద్యోగం దొరికింది. వాడికి సహజంగా ఉన్న చురుకుదనం నౌకలు సడపటంలో బాగా రాబించింది. ఎన్నోసార్లు వాడు వర్తకులకు అవదలో అడ్డుపడ్డాడు. అరితేరిన నావికులుకూడా బెదిరే తుఫానులలో వాడు యుక్తిగా ఓడలను నడిపి చాలా సమర్థుడనిపించుకున్నాడు. అనేకమంది వర్తకులు వాడికి బహుమానాలిచ్చారు. తమ లాభాలలో వంతులిచ్చారు. వాడు చాలా ధనం సంపాదించుకున్నాడు.

ఎనిమిదేళ్లపాటు నావికుడుగా జీవించి సందుడు తాను సంపాదించిన ధనంతో స్వగ్రామానికి చేరుకున్నాడు. అప్పటికి రెండు సంవత్సరాల క్రితమే సుందరి సుందుడికి భార్య అయిపోయింది. సందుడి అశలన్నీ అడుగంటిపోయాయి. ఆ సుందరి కోసమే వాడు అన్ని శ్రమలుపడి అంత డబ్బు సంపాదించుకుని వచ్చాడు. ఇప్పుడు



వాడికి భవిష్యత్తు శూన్యంగా కనిపించింది. సుందరిని కాక మరొకరిని చేసుకోవటం వాడికి ఎంతమాత్రమూ ఇష్టంలేదు; ఎందుకంటే, ఎనిమిదేళ్లుగా వాడు సుందరే తన భార్య అని మనస్ఫూర్తిగా నమ్మాడు.

అయితే సుందరి సందుణ్ణి ఏనాడో మరిచిపోయింది. ఆ రోజు సందుణ్ణి తప్ప ఇంకొకరిని పెళ్లాడనని అన్నమాటకూడా ఆమెకు జ్ఞాపకంలేదు. సందుడు నావికుడు కావటానికి వెళ్లిపోయిన నాలుగేళ్లకు సుందరి తండ్రి చనిపోయాడు. సుందరినీ ఆమె తల్లిని పోషించే మగదిక్కివరూ లేరు. అందుచేత వాళ్లు తిండికికూడా చాలా



ఇబ్బంది పడ్డారు. ఈ లోపల నుందుడు చేపలవేటలో చాలా ప్రవీణుడైనాడు. ఆ గ్రామంలో నుందరిని పెళ్లాడటానికి అతని కంటే అర్హుడెవడూలేదు. అతను తననూ, తన తల్లిని ఆదుకుని సహాయపడినందుకు నుందరి అతన్ని ఇష్టంగానే పెళ్లాడింది.

ఈ సంగతులన్నీ తెలుసుకున్నా క నందుడు ఎవరినీ తప్పుపట్టలేక పోయాడు. కాని అతని మనసులో నుందరిమీద ఆశ మాత్రం చావలేదు. నుందరిని ఎలాగైనా తనతో వచ్చేయ్యటానికి ఒప్పించి, ఆమెను ఏ దూరదేశమన్నా తీసుకుపోయి అక్కడ పెళ్లాడి సుఖంగా ఉండామని అతనికి

దుర్బుద్ధి పుట్టింది. ఈ ఆలోచనను అతను రహస్యంగా నుందరికి చెప్పాడు. నుందరి ఈ సంగతంతా తన అత్తగారితో చెప్పేసింది. నందుడి తల్లికి తనకొడుకు స్థితి చూసి చాలా బాధ కలిగింది. ఆమె అతనిని ఒంటరిగా అవతలికి తీసుకుపోయి, “కులానికి కళంకం తెచ్చే ఈ బుద్ధులు నువు ఎక్కడ నేర్చుకున్నావు, నాయనా? నావి కుడుగా దేశదేశాలూ తిరిగి ఇంతపాడై పోయావా? నీకు వదినె ఒకటి, తల్లినైన నేను ఒకటినా? నీ సుఖంకోసం నీ అన్న కావరం పాడుచేస్తావా? ఇలా తిరిగి వచ్చే కన్న నువు తిరిగి రాకుండా ఉంటేనే ఎంతో



బాగుండిపోయేదే ? ప్రయోజకుడివై ఇంత డబ్బు సంపాదించుకున్నావు. ఎక్కడనైనా బతకగలవు. ఈ వూళ్లో ఉండి నువ్వు బాధ పడుతుంటే నేను చూడలేను. ఇంకెక్కడి కైనా వెళ్లిపో !” అన్నది.

“ సరే సమ్మా ! వెళ్లిపోతాను !” అన్నాడు నందుడు తలవంచుకుని.

మర్నాడు తెల్లవారు జామున నుందుడు ఒక తెప్పమీద చేపలవేటకు బయలుదేరే టప్పుడు నందుడు, “ అన్నా, నేను చేపల వేటకుపోయి చాలా కాలమయింది. ఇవాళ నేనుకూడా ఒక తెప్ప వేసుకుని వేటకు వస్తాను !” అన్నాడు.

ఇద్దరన్నడమ్ములూ చెరొక తెప్పా వేసు కుని సముద్రంమీద బయలుదేరారు.

సూర్యాస్తమయానికి కొంచెం ముందుగా బెస్తలు తిరిగి వచ్చే వేళకు నుందరీ, ఆమె అత్తగారూ భోజనంతోసహా సముద్రతీరానికి వచ్చారు. కొద్ది సేపట్లో అందరూ తిరిగి వచ్చారు, కాని నందుడు మాత్రం తిరిగి రాలేదు. అతనికోసం నుందుడూ, మరి కొందరూ తిరిగి సముద్రంమీద వెదు క్కుంటూ వెళ్లారు. వారికి నందుడు తిసుకు పోయిన తెప్ప మాత్రమే దొరికింది. నందుడి జాడలేదు. అతను సముద్రంలోపడి అత్యు హత్య చేసుకున్నాడు.



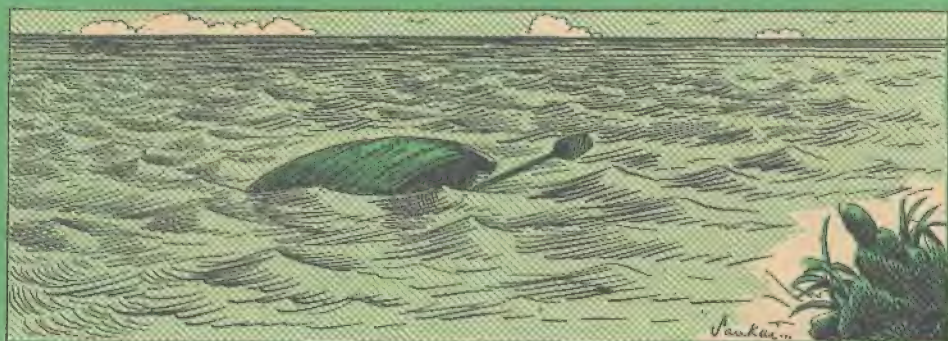


బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, నాకొక సందేహం కలుగుతున్నది. నందుడి ఆశలు విఫలం కావటానికి కారకులెవరు? తనను నమ్మి వరం అడిగితే నందుడి కోరిక సిద్ధింప జేయని దేవతా? నందుడిలో లేనిపోని ఆశ రేకెత్తించి, అతనికోసం వేచి ఉండక అతని అన్నను పెళ్లాడిన సుందరా? అతని ఆశలకు అటంకంగా నిలబడిన నందుడి తల్లా? సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పకపోయావో నీ తల పగలిపోతుంది!" అన్నాడు.

"ఇందులో దేవత తప్పేమీలేదు. సుందరిని పెళ్లాడటమే నందుడికి కావలసి నట్టయితే ఆమెను తన భార్యగా చెయ్యమని అతను దేవతను ప్రార్థించి ఉండవలసింది. నందుడా పని చెయ్యలేదు. తాను నావికుడై డబ్బు గడించి తిరిగి వచ్చేటట్టు దేవి వరమిస్తే సుందరిని పెళ్లాడటం తన చేతిలోనే ఉన్నదని అహంకరించాడు! సుందరి తప్పకూడా ఏమీలేదు. ఆమె

నందుణ్ణే చేసుకుంటానని అన్నప్పడమె లోకజ్ఞానం ఎరగని పసిపిల్ల. దాని కామె ఎంత మాత్రమూ బాధ్యురాలు కాదు. అతని తల్లిడికూడా తప్పుకాదు. ఆమె మొదటి సుంచీ నందుడికి హితమే చెప్పింది. నావికుడు కావద్దని ఆమె చెప్పినమాట విన్నట్టయితే సుందరిని అతను పెళ్లాడే ఉండేవాడు. తల్లిమాట వినక చెల్లిపోయాడు. వెళ్లినవాడు బతికి ఉన్నాడో లేదో, ఉంటే తిరిగివస్తాడో లేదో, వస్తే సుందరిని పెళ్లాడతాడో లేదో తల్లికి తెలియదు. ఆమెకు తన కొడుకులిద్దరి సుఖమూకావాలి. చిన్నకొడుకు సుఖంకోసం పెద్దకొడుకు సుఖమూ, దానితో బాటు కులగౌరవమూ పోగొట్టుకోవటం అవిడ కిష్టంలేదు. నందుడి దురాశే అతని చావుకు కారణం!" అన్నాడు విక్రమార్కుడు.

ఈ విధంగా రాజుకు మౌనభంగం కాగానే బేతాళుడు శవంతోసహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)



## మోసపుచ్చిన రామచిలుక

మంగధరాజ్యంలో ఒక గొప్ప వర్తకుడు వుండేవాడు. అతడు ఒడలమీద వర్తకానికి వెళ్ళేవాడు. అలా వెళ్ళేముందు ఇంట్లో అందర్నీ, “నేను దేశంపోతున్నాను. మీకు ఏమేమి కావాలి?” అని అడిగేవాడు.

ఇలాగే ఒకమారు అడిగి, అందరి కోరికలూ తెలుసుకున్నాడు. తరువాత తాను పెంచు తున్న రామచిలుకవద్దకు వెళ్లి దానినికూడా అడిగాడు. అప్పుడా చిలుక “అయోజా నీవు నన్ను వట్టి అడవిలో ఒక పెద్ద రావిచెట్టు ఉంది. ఆ చెట్టుమీద ఇంకా ఎన్నో చిలుకలుంటాయి. నీవు వెళ్ళి వాటితో, ‘మీలాటి చిలుకే నావద్దకూడా ఒకటుంది. అది మీతో ఈ మాట చెప్ప మన్నది,’ అను. అవి ఏమి జవాబిస్తాయో వచ్చి నాతో చెప్పు. ఇదే నాకు కావలసిన ఉప కారం,” అని చెప్పింది.

మరునాడే వర్తకుడు ప్రయాణం కట్టాడు. ఆరు నెలలకు తన వ్యాపారము పూర్తి అయింది. తరువాత చిలుక-చెప్పిన అడవిలో పెద్ద రావిచెట్టువద్దకు వెళ్ళి అక్కడ ఉన్న వేలకొలది చిలుకలతో తన చిలుక చెప్పిన ప్రకారము చెప్పాడు. ఇది విన్నగానే వాటిలో ఒక చిలుక రెపరెపా రెక్కలు కొట్టుకొని కిందపడి పోయింది. తక్కినవన్నీ ఏ జవాబు చెప్పకనే ఎగిరి పోయాయి. ఈ సంఘటన చూచి విచారించి, అచ్చటనుండి వర్తకుడు ఇల్లు చేరుకున్నాడు. అతడు అడవిలో జరిగిన వార్తను తన చిలుకకు చెప్పాడు.

వెంటనే ఆ చిలుకకూడా గిలగిలా తన్నుకొని పంజరంలో పడిపోయింది. ‘అయ్యో!’ అనుకొని వర్తకుడు పంజరం తలుపు తెరిచాడు. వెంటనే చిలుక రిప్పున ఆకాశమార్గాన ఎగిరింది. వర్తకుడు మోసంగ్రహించి చేసేదిలేక చూస్తూవురుకున్నాడు.

—విశ్వం







## మంగలి మంత్రిత్వం

పూర్వం బాగాదు నగరంలో ఒక కోటిశ్వరుడుండేవాడు. ఆయనకు ఒక్కడే కుమారుడు కమర్. తండ్రి చనిపోగానే కమర్ అస్త్రానికి హక్కుదార్దై, అంతులేని దానదాసి జనాలతో అతి వైభవంగా జీవితం గడపసాగాడు. దుస్తుల విషయంలోనూ, ఆహార పానీయాల విషయంలోనూ అతను ఏలేటూ జరగనిచ్చేవాడు కాదు. అయితే అతనికి అడవాళ్లంటే మాత్రం ఎంతో ఏవగింపు. అకారణంచేత అతను పెళ్లి చేసుకునే ఆలోచనకూడా తలపెట్ట లేదు.

ఒకనాడు కమర్ ఒక ఇరుకు వీధికుండా పోతూ ఉండగా అతనికి ఎదురుగా ఒక అడవాళ్ల పటాలం వచ్చింది. అడవాళ్ల పొడగిట్టనివాడు కావటంచేత, అస్త్రాలు సమీపానికి వచ్చేలోపుగానే అతను తప్పుకుని పక్క తోటలోకి ప్రవేశించి, అక్కడ ఒక బల్లమీద చతికిల బడ్డాడు.

సరిగా అదే సమయానికి అతనికి ఎదురుగా ఉన్న ఇంటివాకిలి తెరుచుకుని ఒకయువతి బయటికి వచ్చి పూలమొక్కలకు నీరు పోయ సాగింది.

ఎన్నడూ అడదంటే గిట్టని కమర్ కు ఆ కన్యను చూడగానే ఎక్కడలేని ప్రేమా పుట్టుకొచ్చింది. అమె ముఖం అతని కళ్లకు చందమామలాగా కనిపించింది. అమె ఎవరి కూతురో, అమెను తాను వివాహ మాడే అవకాశం ఉన్నదో లేదో తెలుసుకుందామని అతను అనుకునేటంతలో బాగాదు నగరపు కాజీ సవరిచారంగా వచ్చి ఆ ఇంట్లోనే ప్రవేశించాడు. తాను చూసిన పిల్ల కాజీ గారి కుమార్తె అనీ, అమెను పెళ్లాడే అవకాశం తనకు లేదనీ నిశ్చయించుకుని, విచారంతో కమర్ ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.

అతని వాలకం చూడగానే అతని నౌకర్ల కందరికి చాలా ఆందోళన కలిగింది. "ఎందు

కలా ఉన్నారు? బొంట్లో సరిగాలేదా? వైద్యుణ్ణి పిలిపించమా?" అని వాళ్ళు తమ యజమానిని అడిగారు. కమర్ వాళ్ళకు నిజం చెప్పలేదు. అయితే అతని ఇంట్లో ఉండే ముసలి దాది ఒకతే నిజం ఊహించింది. ఆమె ఒంటరిగా కమర్ వద్దకు వచ్చి, "ఇంత కాలానికి నీ మసనలో ఎవతే మీదనో ప్రేమపుట్టుకొచ్చింది. అది ఎవరో చెప్పు! ఆమెను తెచ్చి నీకుభార్యగా చెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తాను," అన్నది.

ఆమె ఆ మాట అంటేనే కమర్ కు సగం విచారం తగ్గినట్టయింది. అతను పూసగుచ్చి నట్టు జరిగినదంతా ముసలిదానికి చెప్పేశాడు.

"కాజీగారి అమ్మాయేనా? నేను బాగా ఎరుగుదును. ఆ పిల్ల నిన్ను పెళ్లాడటానికి ఒప్పుకునేటట్టు నేను చేస్తాను. నువ్వేమీ విచారపడకు," అని ముసలిది తన యజమానికి అభయం ఇచ్చింది.

కాని ముసలిదాని మొదటి ప్రయత్నం ఫలించ లేదు. ఆమె కాజీ కుమార్తెను కలుసుకుని కమర్ విషయం చెప్పనారంభించగానే, ఆ పిల్ల కన్నుమని లేచి, "నీ యజమాని ఎవడో నే నెరగను! నాతో ఇలాంటి ప్రసంగాలు చేశావంటే మానాన్న



గారితో చెప్పితే నీకు కైదు వేయిస్తారు!" అని బెదిరించింది.

అయినా ముసలిది అసాధ్యురాలు గనక అంతటితో పొనివ్వక, రెండు రోజులాగి, కాజీ ఇంటిలేని సమయంలో ఆ పిల్ల దగ్గరకి మళ్ళీ వెళ్లి బోరున విడవసాగింది.

"ఏం జరిగింది? ఎందుకేడుస్తున్నావు?" అని కాజీ కూతురు ఆమెను అడిగింది.

"ఇంకేముంది? నా యజమాని బతకడు! నా కొడుకల్లే పెంచుకున్నాను! నిన్ను ఎటువంటి వేళ చూశాడోగాని మంచంపట్టి, ఆరోజు కారోజు క్షిణించి పోతున్నాడు!" అన్నది ముసలిది.



కాజీ కుమార్తె హృదయం కాస్త మెత్త బడింది. “మీ యజమాని పట్టి పిచ్చివాడు లాగున్నాడే! ఒక మనిషి కోసం మంచం పట్టి చచ్చిపోవాలా? రేపు శుక్రవారం నాటి మధ్యాహ్నం మసిదులో ప్రార్థనలు జరిగే వేళ ఒకసారి మా యింటికి రమ్మను. నే నతనితో మాట్లాడి అతను ఎటువంటి వాడై నదీ తెలుసుకుంటాను. మా నాన్నగారికి ఈ సంగతి వి మాత్రం తెలిసినా చాలా ప్రమాదం సుమా!” అని ఆ పిల్ల ముసలి దానితో అన్నది.

“నా తల్లి! మా యజమానికి ప్రాణ దానం చేశావు! ఒక్కసారి ఆయినతో మాట్లా

డితే అతని ప్రేమ ఎటువంటిదో నీకే తెలుస్తుంది,” అంటూ ముసలిది శలవు పుచ్చు కుని యింటికి వెళ్లింది.

ఆమె వచ్చి ఈ వార్త చెప్పినప్పుడు కమర్ పరమానందభరితుడైనాడు. శుక్ర వారం రాగానే అతను తన ప్రియురాలి కోసం వెళ్లటానికి సన్నాహం అవుతున్నాడు.

“బాబూ, మధ్యాహ్నపు ప్రార్థనలకింకా వ్యవధి చాలా ఉంది. గడ్డం మాసి నట్టుంది, మంగలిని పిలుస్తాను,” అన్నది ముసలిది. కమర్ సరే నన్నాడు.

కొద్ది సేపట్లోనే మంగలి ఒకడువచ్చాడు. వాడు కమర్ ను చూస్తూనే, “అలా పాలి





పొయి ఉన్నారేం, బాబూ?” అని అడిగాడు.

“ఈ మధ్య కాస్త సుస్తీ చేసింది లే. ఇప్పుడు బాగానే ఉంది,” అన్నాడు కమర్.

“శుక్రవారంనాడు క్షవరమైతే డెబ్బై అపదలు తొలిగిపోతాయని పెద్దలంటారు. కళ్లకూ, ఒంటికి కూడా చాలా మంచిది,” అన్నాడు మంగలి.

ఈ మంగలివాడి వాగుడు వింటుంటే కమర్ కు చిరాకైతైంది. “ఈ సోది అంతా దేనికి? వెంటనే గడ్డం గొరిగెయ్యి!” అన్నాడతను వేగిరపడుతూ.

అప్పటికి మంగలి తన పని ప్రారంభించక, “ఇంకా కొద్దిగా వర్షం ఉంది,

బాబూ, అది గడిస్తే ఇవాళ క్షవరానికి ప్రశస్తమైనరోజు. ఎందుకంటారేమో, ఇవాళ కుజబుధులు ఒకే ఇంట్లో చేరుతున్నారు. కాని ఒక్క చిక్కున్నది. మీరు ఎవరినో చూడబోతున్నారు లాగుంది. కొత్తవారిని కలుసుకోవటాని కిది మంచిరోజు కాదు. అందువల్ల అవద కలుగవచ్చు,” అన్నాడు.

కమర్ మండిపడి, “నీ వాగుడు కట్టి పెడతావా, లేదా? నేను నిన్ను క్షవరానికి పిలిచాను గాని, జోస్యం చెప్పటానికి కాదు. వచ్చిన పనేదో చెయ్యి,” అన్నాడు.

“బాబూ, గ్రహాలను అంత తేలికగా కొట్టెయ్యకండి! విషయోగం! చాలా







ప్రమాదం! ఏమిటనుకున్నారు?” అన్నాడు మంగలి విషయంగా.

“నా కెక్కడ దొరికావురా? ఈ బాగ్గాదులో జోస్యం చెప్పే మంగలి ఇంకొకడున్నాడనుకోను. నా పాలిటికి నువ్వే దాపరించాలా?” అన్నాడు కమర్.

“ఒక్క జోస్యమేనా, బాబూ? నాకు రసాయనం, గణితం, వాస్తు, తర్కం, వ్యాకరణం, కొరాన్ భాష్యం, అన్నీ వచ్చు. పైన నా వయసు, అనుభవమూ చిత్తగించడి,” అన్నాడు మంగలి.

కమర్ ఇక సహించలేక పొయినాడు. మంగలికి డబ్బు తీసి ఇస్తూ, “నువ్వు

వద్దు, నీ క్షవరమూ వద్దు; ఈ డబ్బు తీసుకుని వెళ్లిపో!” అన్నాడు.

“ఊరికే ఇస్తే డబ్బు పుచ్చుకుంటానా, బాబూ? నాకు కావాలిసింది తమకు సేవ చెయ్యటమే! డబ్బు ఇవ్వక పోయినా ఇబ్బంది లేదు. మీ నాన్నగారికి నేను ఎంతో సేవ చేశాను! నా సలహా లేకుండా ఆయన ఏ పని చేసేవారు కారు. వారి కొడుకేగా తమరూ?” అన్నాడు మంగలి.

కమర్ ప్రాణం విసిగి, నౌకర్లను చిలిచి మంగలిని బయటికి గెంటితామసుకుంటుండగా, మంగలి గడ్డానికి నిల్చి రాచి క్షవరం ఆరంభించాడు. అప్పటికి వాడు వాగటం మానలేదు. తన చేతులతో ఏ యే మహారాజులకు క్షవరం చేశాడో, మంత్రులూ, మహాకవులూ తనను ఎంతగా ప్రశంసించారో చెప్పసాగాడు. చివరకు వాడు, “తమరు చాలా తొందరలో ఉన్నట్టు కనబడుతున్నారు. ఏమిటి విషయం?” అని అడిగాడు.

“ఒక మిత్రుడి ఇంటికి విందుకు పోతున్నాను,” అన్నాడు కమర్.

“ఎందుకైనా మంచిది, ఒంటరిగావెళ్లక నన్నుకూడా వెంట రానివ్వండి!” అన్నాడు మంగలి.

"నేను వెళ్లే చోటికి ఇంకొకరు రావటానికి వీల్లేదు!" అన్నాడు కమర్.

"అహ! నాకంతా అర్థమయింది. ఎవరో స్నేహితురాలన్న మాట! చూడండి, బాబూ! నేను వెంట ఉండటం మీ కెంతో మేలు. ఆడవాళ్లతో వ్యవహారం చాలా ప్రమాదం! నేను బాగా అనుభవం గలవాణ్ణి. మీకు ఎలాటి ప్రమాదమూ రాకుండా కాపాడతాను!" అన్నాడు మంగలి.

"ఛీ, నోరు మూసుకుని నీ పని పూర్తి చెయ్యి!" అన్నాడు కమర్.

మంగలి క్షిపరం పూర్తి చేసే సమయాని కప్పడే ప్రార్థనలు ఆరంభంకానే అయ్యాయి. కమర్ మంగలివాణ్ణి పంపేసి, గబగబా దుస్తులు వేసుకుని కాజీగారి ఇంటికి పరిగెత్తాడు. ఎందుకంటే అప్పటికే చాలా అలస్యమై పోయింది. కాజీ ఇంటి వాకిలి తెరిచే ఉంది. కమర్ లోపలికి వెళ్లి, పై అంతస్తుకు చేరాడే లేదో, కాజీ మసీదు నుంచి తిరిగి రానే వచ్చాడు.

ఈ లోపల మంగలి కమర్ ను వదలలేదు. వాడు వెళ్లిపోయినట్టే పోయి, ఏ మూలనే నక్కి ఉండి, కమర్ ను వెంబడించి కాజీ ఇంటిదాకా వచ్చి, ఇంటి ఎదురుగా బల్లమీద కూచున్నాడు. కమర్ లోపలికి



వెళ్లిన కొద్ది క్షణాలకు కాజీ రావటం గమనించి, "అబ్బాయిగారికి మూడింది!" అనుకున్నాడు మంగలి.

దురదృష్టవశాత్తూ కాజీ ఇంటికి రాగానే ఒక ఆడబానిసమీద అలిగి రెండు తగిలించాడు. అది గొంతెత్తి ఏడవసాగింది. ఇంకొక మగబానిస దాన్ని వెనక వేసుకువచ్చి వాడుకూడా కాజీచేత చచ్చేటట్టు తన్నులు తిన్నాడు.

ఇదంతా బయటినుంచి వింటున్న మంగలికి, కాజీ తన యజమానిని చావగొట్టుతున్నట్టు అర్థమయింది. వాడు వెంటనే గొంతెత్తి, "అయ్యో! బాబో! రక్షించండి!



కాజీ నా యజమానిని చంపేస్తున్నాడు!” అని కేకలు పెట్టసాగాడు. సలుగురూ పొగై, “ఏమిటి? ఏమిటి?” అని అడిగారు.

బయట గల్లంతు విని కాజీ బయటికొచ్చి, “నా యింటిముందు ఈ జాతరేమిటి?” అని అడిగాడు.

మంగలి ముందుకొచ్చి, “మీ కూతురి కోసం వచ్చాడని మా యజమానిని మీరు చావగొట్టలేదా?” అని అడిగాడు.

“నా కూతురి కోసం నీ యజమాని రావటమేమిటి? నీ కేమైనా మతి పోయిందా?” అన్నాడు కాజీ.

“నాకు మతిపోవటమేమిటి? ఆ అబ్బాయి గారు మీ ఇంటో జొరబడటం నేను కళ్ళారా చూస్తేనే?” అన్నాడు మంగలి.

వెంటనే కాజీ తన ఇల్లంతా నౌకర్లచేత వెతికించాడు. పై అంతస్తుకు వెళ్ళిన కమర్ కాజీ కుమార్తెను చూసే లోపలనే ఈ అల్లరి సాగింది. అతను ఒక గదిలో ఖాళీ

కొయ్యపెట్టె ఉంటే అందులో దూరి దాక్కున్నాడు. మిగిలిన వాళ్ళతో బాటు మంగలికూడా కాజీగారి ఇల్లంతా వెతికాడు. కమర్ దాగిఉన్న కొయ్యపెట్టె కళ్ళబడగానే వాడు కమర్ అందులో దాగినట్టు గ్రహించి, ఎవరితోనూ చెప్పకుండా పెట్టె తన నెత్తిప పెట్టుకుని బయటికి ఉరికాడు. వాడు బయటి వాకిలి దాటేటప్పుడు గడవకు కాలు తగిలి పడ్డాడు. పెట్టె కిందపడి పగిలింది. పెట్టెలో ఉన్న కమర్ కు కాలు విరిగింది.

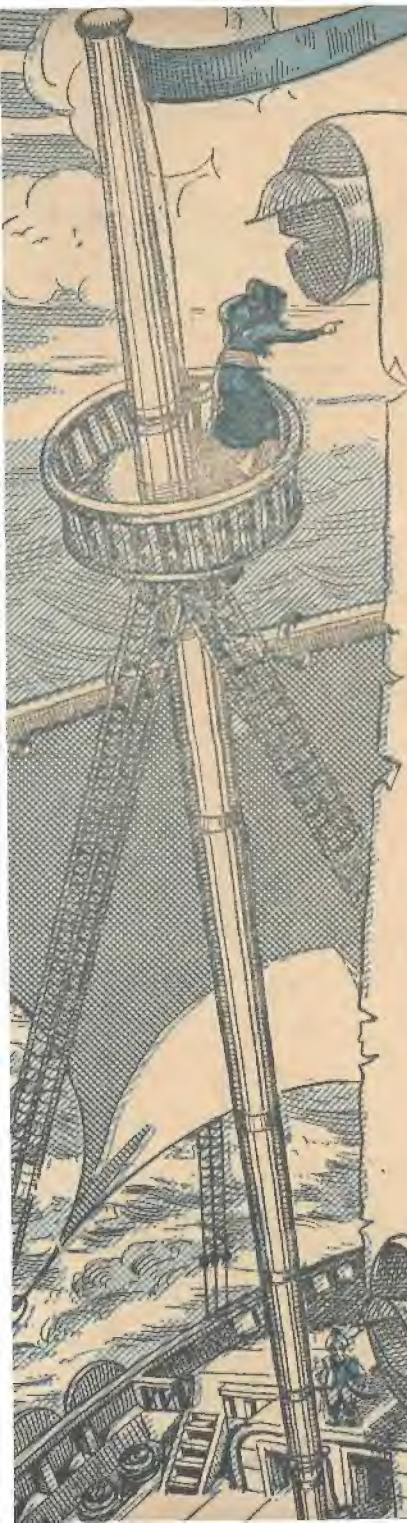
అతను పెట్టెలోనుంచి పైకి రాగానే పదిమందీ అతన్ని పట్టుకోవటానికి చుట్టూ మూగారు. కమర్ తన జేబులో నుంచి బంగారు నాణాలు తీసి దూరంగా విద జల్లాడు. జనం అతన్ని వదిలేసి బంగారం కోసం పరిగెత్తారు.

చావు తప్పి, కన్ను లొట్టపోయి, కమర్ కుంటు కుంటూ, తన ఇల్లు చేరి, ఆ రాత్రే బాగ్గాదు నగరంవిడిచి, ఎటో వెళ్ళిపోయాడు.









## నాదెపడు సింగ్ బాద్

దాన్ని నిద్ర అనండి, మూర్ఖ అనండి, అది ఒక సంవత్సరంపాటు సాగిందనిపించింది. నాకు మళ్ళీ స్పృహ తెలిసేటప్పటికి ఎండా వెలుగు కనిపించాయి. నేనొక విశాలమైన వచ్చిక మైదానంలో పడుకుని ఉన్నాను. నా తెప్ప ఒక నదీ ఒడ్డున కట్టపెట్టి ఉన్నది. నా చుట్టూ మందగా మూగి అనేకమంది ఇతియోపియులున్నారు.

నేను మేలుకున్నానని తెలియగానే వాళ్లు మాట్లాడ నారంభించారు. కాని నాకు వారి భాష రానందున ఏమీ బదులు చెప్పలేక పోయాను. ఇంతలో ఒక మనిషి ముందుకువచ్చి, స్వచ్ఛమైన అరబ్బీ భాషలో, “మీ రెవరు? ఎక్కడినుండి వచ్చారు? మా దేశానికి ఏం పనిమీద వచ్చారు? మేము రైతులం. మా పొలా లకు నీరుపెట్టుకునే టండుకు వచ్చి, తెప్పమీద నిద్ర పోతూ మీరు నదీమీద వస్తూండటం చూశాం. మేము దాన్ని ఆపి, ఒడ్డున కట్టేసి, మిమ్మల్ని తెచ్చి ఇక్కడ పడుకోబెట్టాం. మీ అంతట మీరు లేచేదాకా మేము లేపదలచ లేదు. అసలు మీ రిక్కడికి ఎట్లా వచ్చారో తెలియజేయండి,” అన్నాడు.

ఆరవ సముద్రయానం

CHITRA

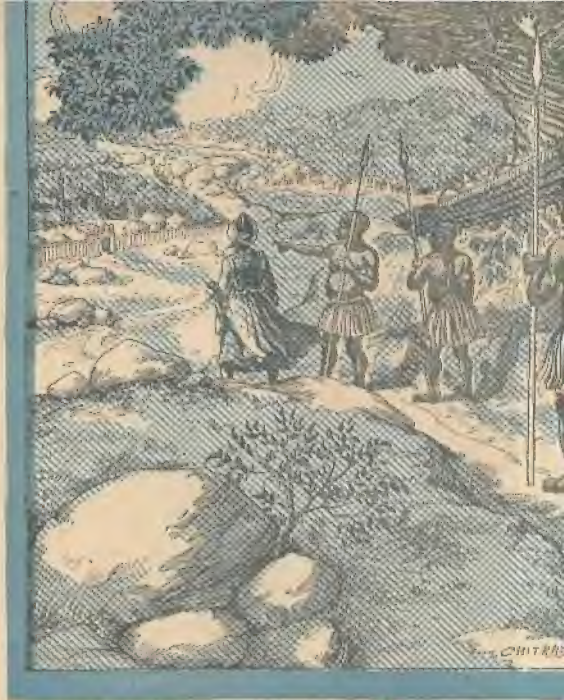


‘ముందు ఇంత అన్నం పెట్టండి. తరవాత మీరు కోరేదల్లా చెబుతాను,’ అన్నాను.

వెంటనే వాళ్లు నాకు కడుపునిండా తిండి పెట్టారు. నాకు పోతున్న ప్రాణం తిరిగి వచ్చినట్టయింది. నేను వారికి నా కథ యావత్తు చెప్పాను. నా కథ విని వాళ్లందరూ ఆశ్చర్యంగా మాట్లాడుకోసాగారు. నా మాటలు వారికి తర్జుమాచేసి చెప్పిన వాడే వాళ్లమాటలుకూడా నాకు చెప్పాడు. నన్ను తీసుకుపోయి తమ రాజుగారికి చూపి, ఆయనకు నా చిత్రమైన కథ వినిపింతామని వారనుకున్నారట. నేను దానికి సంతోషంగా అంగీకరించాను. తెప్పను ధనపు మూటలతో సహా మోస్తూ వాళ్లు నన్ను రాజుగారి వద్దకు తీసుకుపోయారు.

రాజుగారు నాకు ఆదరంతో స్వాగత మిచ్చాడు. ఆయన కోరినమీదట నా కథ యావత్తు ఆయనకు పూసగుచ్చినట్టు చెప్పాను. నేను ప్రాణాలతో బయటపడి నందుకాయన నన్ను చాలా అభినందించాడు. నేను నా సంచులు విప్పి, నా కష్టాలకు ఎలాటి ఫలితం లభించినదీ చూపాను.

నేను తెచ్చిన రత్నాలూ, తృణమణులూ మొదలైనవి చూసి రాజుగారు ఎంతో మెచ్చుకున్నాడు. ఆయన గొప్ప రత్న నిపు



ణుడు. నే నాయనకు రకానికి ఒక మణి చొప్పున తీసి బహుమతిగా ఇచ్చాను. ఇందుకు ప్రతిఫలంగా ఆయన నాకు చాలా మర్యాదలు చేసి, నన్ను తన రాజభవనంలో అతిథిగా ఉంచుకున్నాడు. ఆ విధంగా నేను రాజుగారి స్నేహమూ, ఇతర సామంతుల స్నేహమూ, సంపాదించ గలిగాను.

వారందరూ నాదేశం గురించి, బృగ్ధ్ పరిపాలన గురించి అనేక ప్రశ్న లడిగారు. నేను మా ఖలీఫా హరూన్ ఆల్ రషీద్ గురించి గొప్పగా చెప్పాను. అంతా విని రాజుగారు, “మీ ఖలీఫా చాలా యోగ్యుడని స్పష్ట మవుతున్నది. ఆయన పట్ల నాకు







గొప్ప స్నేహభావం కలిగింది. అందుచేత నీ ద్వారా ఆయనకు తగిన బహుమతి పంపుదా మనుకుంటున్నాను!” అన్నాడు.

“అలాగే ఇవ్వండి. తప్పక ఆయనకు అందజేస్తాను. అంతే కాదు. మీరు చాలా యోగ్యులనీ, స్నేహపాత్రులనీ ఆయనతో స్నేహసంబంధం చేసుకోగలరనికూడా చెబుతాను,” అన్నాను.

వెంటనే రాజుగారు, తాను ఖలీఫాకు పంపదలచిన బహుమతులు తేప్పించాడు. వాటిలో ఒకటి కెంపురాయిలో మలిచిన కూబా. అది వేలిమందాన ఉండి అర అడుగు ఎత్తున్నది. దాని నిండా పోకకాయల ప్రమాణం గల ముత్యాలున్నాయి. మరొక బహుమతి ఒక పెద్ద తివాసీ, అచ్చగా పాము చర్మంతో చేసినది. ఆ తివాసీలో గల విశేష మేమంటే దానిమీద రోగిష్టివాళ్లు పడుకుంటే వారికి అరోగ్యం చేకూరుతుంది. ఇంకొక బహుమతి, రెండు వందల హారతి కర్పూరపు ఉండలు. మిగిలిన బహుమానాలు, రెండు బ్రహ్మాండమైన ఐరావత దంతాలూ, పైనుంచి కిందికి నగలు దిగవేసి అలంకరించిన అందమైన దాసీదీనూ.

ఖలీఫాకు ఇమ్మని ఒక ఉత్తరం ఇస్తూ రాజుగారు, “ఇంత స్వల్ప బహుమానాలు



పంపుతున్నందుకు మీ ఖలీఫాకు నా క్షమా పణాలు అందజెయ్యి. నే నాయనను ఎంత మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమిస్తున్నానో ఆయనతో చెప్పు... కాని సిండ్ బాద్, నువిక్కడె ఉండి పోతే నేనింకా ఎంతో సంతోషిస్తాను. నీకు యావజ్జీవం ఏలోపం జరగనివ్వను. మీ ఖలీఫాకు ఈ బహుమానాలు మరెవరి ద్వారా నైనా పంపుతాను. ఉండిపోతా వేమిటి? చెప్పు!” అన్నాడు.

“నన్ను మన్నించండి, మహారాజా! త్వరలోనే బస్రాకు ఓడ బయలుదేరుతున్నది. నా దేశాన్ని, నా పిల్లలనూ, నా వారిసీ చూడాలని చాలా ఆత్రంగా ఉంది.



నన్ను వెళ్లనివ్వండి. మీ మేలు ఎన్నటికీ మరవను!” అన్నాను.

నన్ను బలవంతాన ఉంచెయ్యాలన్న ఉద్దేశం ఆయనకు లేదు. అందుచేత ఆయన ఓడ సరంగునూ, ఆ ఓడలో ప్రయాణిస్తున్న వర్తకులనూ రావించి, వారికి నన్ను పప్పగిస్తూ వెయ్యి హెచ్చరికలు చేసి, నా కేపు ఖర్చులు తానే ఇచ్చి, నాకు అంతు లేని బహుమానాలు అంటగట్టాడు. అవన్నీ ఇప్పటికీ నా పద్దనే ఉన్నాయి.

నేను రాజుగారివద్దా, ఇతర మిత్రుల వద్దా సెలవు తీసుకుని ఓడ యెక్కి, అల్లా కరుణపల్ల, నేరుగా బ్రాసా చేరి అక్కడి నుండి బగ్గాదుకు వచ్చేశాను. ఓడ దిగు తూనే నేను రాజభవనానికి వెళ్లి ఖలీఫా దర్శనం చేసుకుని, ఆయనకు ప్రణామాలు చేసి, రాజుగారిచ్చిన ఉత్తరం అందించాను.

ఖలీఫా నేను తెచ్చిన ఉత్తరం చదువు కుని బహుమతులు పరిక్షించి, “ఇవి పంపిన

రాజు నిజంగా కనిపించినంత ధనికుడేనా?” అని అడిగాడు.

“ప్రభూ, అందు కేమీ సందేహం లేదు. ఆయన ధనవంతుడే గాక న్యాయపరుడు, దక్షత గల పరిపాలకుడు. ఆయన కింద ప్రజలు ఎంత సుఖపడుతున్నారంటే రాజుకూ ప్రజలకూ మధ్య ఏ విధమైన పొరుపూ పొచ్చెర్రమూ లేదు. ఆయన నిజంగా మనకు స్నేహపాత్రుడు, నమ్మదగినవాడు,” అని జవాబిచ్చాను.

ఖలీఫా నాకు అనేక బహుమానాలూ, అధికారాలూ ఇచ్చి తన దర్బారు లేఖకులను పిలిపించి నా అనుభవాన్ని రాయించాడు. నా కథను ఇతిహాస పత్రాలలో చేర్చమని ఉత్తరు విచ్చాడు.

తరవాత నేను ఇంటికి వెళ్లి నా వారిని కలుసుకుని, ఎంతో గౌరవ మర్యాదలు అనుభవిస్తూ, ఏ లోటూ లేకుండా సుఖంగా కాలం వెళ్లబుచ్చ సాగాను.





## సిరి సంపదలు

పూర్వం దండకారణ్యంలో ఒక ప్రాంతాన్ని కుంభకవనం అని పిలిచేవారు. ఆ వనం కుంభకు డనే రాక్షసుడి దనీ, ఆ రాక్షసుడు ఆ అరణ్యంలోనే ఎక్కడో ఒక చోట, భూగర్భంలో పెద్ద కోట నిర్మించుకుని ఉంటున్నాడని జనం చెప్పుకునేవారు. అయితే, ఆ రాక్షసుణ్ణి చూసినవారు లేరు. అతను ఎవరినీ ఎన్నడూ బాధించలేదు. తలవని తలంపుగా అక్కడ నివసించే వారికి మేలు జరుగుతుండేది, కొందరికి బంగారం దొరికేది; కొందరు కట్టెలకోసం వెళ్ళితే మామూలు చెట్లమధ్యను అనుకోకుండా చందనంచెట్టు దొరికేది; కొందరు కలప కోసం చెట్లు నరికితే చెట్లబోదెలలో నగల మూటలుకూడా దొరికాయి. ఇదంతా కుంభకుడి చలవేసని ఆ ప్రాంతాల వుండేవాళ్లంతా అనుకునేవారు. కుంభకుడంటే చాలా మందికి గౌరవభావం వుండేది.

ఈ వనంలో అక్కడక్కడా కుటీరాలు వేసుకుని పేదవాళ్లు జీవిస్తుండేవారు. వారికి కావలసిన అనేక వదార్దాలు అడవిలో దొరికేవి. కష్టపడి జీవించే వారికి జీవితం సుఖంగానే గడిచేది. అడవిలో ఉండే వాళ్లకు అప్పుడప్పుడూ విచిత్రమైన మనుషులు కనపడేవారు. వారు అడవిలో నివసించే మనుషులుకారు. కాని వాళ్లతో మాట్లాడి, సహాయపడినవారికి త్వరలోనే ఏదో ఒకమేలు జరిగేది. ఆ కనిపించిన మనిషి కుంభకుడేనని అడవిలో నివసించే వారు అనుకునేవారు.

ఈ కుంభకవనంలో కర్తముడనే పేదవాడు ఒక కుటీరం వేసుకుని తన భార్యతోనూ, ఏడాది పయసుగల కొడుకుతోనూ జీవిస్తున్నాడు. అతని భార్య పేరు రేపతి. కొడుకుపేరు గోపాలుడు. కర్తముడు పాతి కేళ్ల పయసుగలవాడు. మంచి బలశాలి.



రోజుల్లా కష్టపడి అడవిలో కట్టెలుకొట్టి, కలవకోసి తన కుటుంబానికి సరిపడినంత సంపాదించుకునేవాడు. అతనికి కావలసిన అసూరపదార్థాలన్నీ అడవిలో దొరికేవి. అతనికి భార్యమీదా, కుమారుడిమీదా చాలా ప్రేమ. ప్రతిరోజూ అతను తన పని పూర్తి చేసుకున్నాక ఇంటికి తిరిగివచ్చేటప్పుడు భార్యకోసం సువాసనగల అడవిపువ్వులూ, కొలనులో తామరపువ్వులూ, రుచిగల పళ్లూ కోసి తెచ్చేవాడు.

ఒకనాటి సాయంకాలం రేవతి వంట చేస్తున్నది. కర్తముడింకా అడవినుంచి ఇంటికి వచ్చేవేళ కాలేదు.

“మాకు జీవితం సుఖంగానే వెళ్లిపోతున్నదిగాని, నా భర్త ఇంత కష్టపడటం బాగాలేదు. అసలే శీతాకాలం. పొద్దు పోయి చలికి వణుకుతూ ఇంటికివస్తాడు. మా దగ్గర పుష్కలంగా ఉబ్బుంటే ఈ బాధ లేదు గద!” అనుకున్నది. అమెకు పొయిలో ఎర్రగాకాలే బొగ్గులు బంగారంలాగా కనపడ్డాయి. “అది నిజంగా బంగారమైతే ఎంత బాగుండును!” అనుకున్నది రేవతి.

సరిగా అదే సమయానికి ఎవరో తలుపు తట్టిన చప్పుడయింది. తన భర్త మామూలు కన్న ముందేవచ్చి ఉంటాడనుకుని అమె లేచివెళ్లి తలుపు తీసింది.





బయట ఎవరో ముసలివాడు, భుజాన గోనెనంచితో వీడో బరువువేసుకుని నిలబడి ఉన్నాడు. ఆయన చలికి వణుకుతూండటం గమనించి రేపతి, “ఎవరు, తాతా? లోపలికి రా!” అన్నది.

“పుష్పాత్మరాలివి, తల్లీ! కాస్సేపు పొయిదగ్గర చలికాచుకోనిస్తావా, కొంచెం సేపుండి నా దారిన నేపాతా! చలికి ఎముకలన్నీ బిగుసుకుపోతున్నాయి,” అన్నాడు ముసలివాడు.

ముసలివాణ్ణి లోనికి రానిచ్చి రేపతి బుట్టలోనుంచి కూరలుతీసి ముసలివాడికి కూడా సరిపడేటట్టు వంట ప్రయత్నం సాగించింది.

ముసలివాడు మాత్రం పొయ్యికి దగ్గరిగా చేరి, “మీకంతా సుఖంగా జరుగుతున్నదా, తల్లీ?” అని అడిగాడు.

“జరగలేం, తాతా? ఈ అడవిలో మాకు దొరకనిదేముందీ?” అన్నది రేపతి.

కొంతసేపు గడిచింది. వంట పూర్తి కావచ్చింది. తన భర్త వచ్చేవేళ దాటి పోవటం గుర్తించి రేపతి కారణమేమిటా అని ఆశ్చర్యపడింది.

ఆమె తన మనసులో అనుకుంటున్నది విన్నవాడిలాగా ముసలివాడు, “కర్తముడు రోజూ ఇంత అలిస్యంచేస్తాడా, అమ్మా?” అని అడిగాడు.







రేవతి నిర్భాంతపోయి, “నీ కాయన తెలుసునా ఏమిటి, తాతా?” అన్నది.

“ఎందుకు తెలిదు, తల్లీ? ఈ అడవిలో ఉండే అందర్నీ నేను బాగానే ఎరుగుదును. మీ ఇంటిపక్కగా ఎన్నిసార్లు వెళ్లానో!” అన్నాడు ముసలివాడు.

పంట పూర్తి అయిన కొంతసేపటికి కర్దముడు ఇల్లుచేరాడు. ముసలివాణ్ణి చూసి అతను గుర్తుపట్టలేదు, ఆశ్చర్యపడనూ లేదు. అతను భార్యతో, “ఈ పూట మనకు అతిథి ఉన్నట్టుందే? నాకు ఆకలి దహించుకుపోతున్నది. త్వరగా భోజనంపెట్టు!” అన్నాడు వేగిరపడుతూ.

మగవాళ్ళిద్దరూ భోజనంచేశాక, ముసలివాడు రేవతితో, “అమ్మా, నీ ధర్మాన ఈ పూటకు ఆకలిబాధ తీరిపోయింది. ఇక నాకు సెలవిప్పిస్తావా?” అన్నాడు.

వెంటనే కర్దముడు, “ఇంత పొద్దు పోయి అడవిన పడి ఎక్కడికి పోతావు, బాబూ! ఈ రాత్రికి ఇక్కడేపడుకో! అసలే చలిరాత్రులు!” అన్నాడు.

“అవును, తెల్లవారి పొదుపులే, తాతా. దాలిపక్కనే చాపవేస్తాను. గొంగళి ఇస్తాను. వెచ్చగా పడుకో!” అన్నది రేవతి.

ముసలివాడు ఇందుకు సమ్మతించాడు. రేవతి పిల్లవాడికి తిండిపెట్టి తాను తిన్నది. ముసలివాడు కుటీరంలో ఒకమూల వడుకుని త్వరలోనే గుర్రుపెట్టసాగాడు. ఇంకోమూల కర్దముడూ, రేవతి పిల్లవాణ్ణి పెట్టుకుని పడుకున్నారు.

చీకట్లో తన భర్త సవ్యతున్నట్టు గ్రహించి రేవతి, “ఎందుకు సవ్యతున్నావు?” అని అడిగింది రహస్యంగా.

“ఎందుకా? ఈ కుంభకుడు చూడు. వాడికేం కర్దవచ్చింది? పాతాళంలో వాడికి ఒకపెద్ద ఊరంత కోట ఉంది. అంతులేని పరివారం ఉంది. అయినా ఈ చలిరాత్రి మన వంచన చేరి, మనం తినేతిండి తిని,





దాలిగుంటపక్కన గొంగళి కప్పకుని నేల మీద పడుకున్నాడు!" అన్నాడు కర్తముడు, నిద్రపోతున్న ముసలివాడివేపు చూస్తూ.

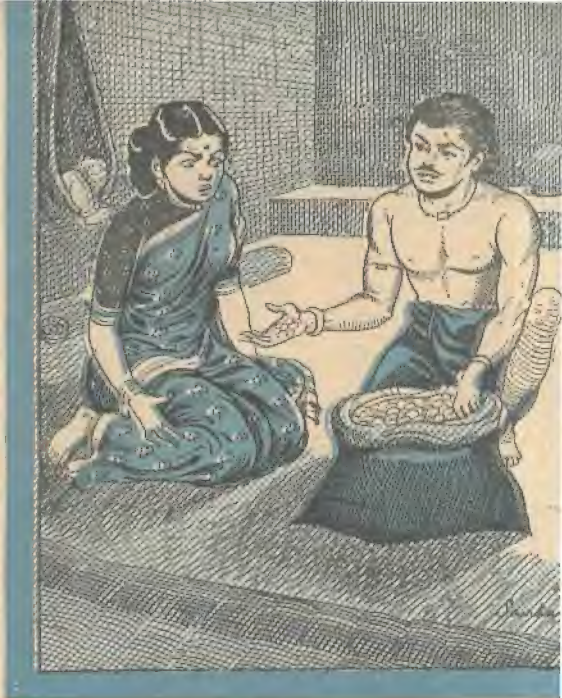
రేవతి భయంతో వణుకుతూ, "కుంభ కుడా? రాక్షసుడా? ఈ సంగతి తెలిస్తే తలుపే తెరవకపోదునే!" అన్నది.

"వాడికి అతిథ్యం ఇవ్వటం మంచివని చేశావు! వాడు నిజంగా మంచివాడే. తనను బాగా చూసినవారికి ఎంత ఉపకారమైనా చేస్తాడు. నువ్వు వాణ్ణి లోపలికి రానివ్వక పోతే ఏమైనా అపకారంచేసేవాడేమో! భోజనంకూడా పెట్టావుగనక ఇప్పుడేమి భయంలేదు," అన్నాడు కర్తముడు.

రేవతి ఆ ముసలివాణ్ణి గురించే అలోచిస్తూ నిద్రపోయింది.

ఆమెకు మళ్ళీ తెలివి వచ్చేసరికి బాగా తెల్లవారిపోయి ఉన్నది. రోజూ తెల్లవారక ముందే బయటికివెళ్ళే కర్తముడు ఇంకా నిద్ర పోతూనే ఉన్నాడు. ఆమె అతన్ని లేపి, "చూడు, ఎంత పొద్దెక్కిందో? మనకన్న ముసలాడే నయం! అప్పుడే లేచి మనకు చెప్పనైనా చెప్పకుండా బయటికి వెళ్ళి పోయినాడు!" అన్నది.

"సంచీ పదిలేకాడెందుకో? మనకొసమే పదిలేసి ఉంటాడు! అందులో ఏమున్నదో



చూద్దామా?" అంటూ కర్తముడు మూల నున్న సంచీని ఇవతలికి లాగి, దాని మూతికివున్న తాడును విప్పాడు.

ఒక్కసారిగా రేపతికి కళ్ళు జిగేలు మన్నాయి. ఏమంటే సంచీనిండా వేలకు వేలు బంగారు మొహరీలు ఉన్నాయి!

"నేను చెప్పలేదా? ఆ ముసలాడు కుంభకుడే! ఇంకెవరి దగ్గర ఉంటుంది ఇంత బంగారం? ఇదంతా మనదగ్గర ఉన్నట్టు తెలిస్తే ప్రమాదం! అందుచేత ఖర్చుకు ఒక వంద మొహరీలు ఉంచు కుని, మిగిలినవన్నీ చెట్టుకింద పాతేద్దాం!" అన్నాడు కర్తముడు.



భార్యభర్తలిద్దరూ కలిసి మొహరిల నంచిన ఇంటికి ముందు చెట్టుకింద పాతే నారు. కర్తముడు ఆ రోజున మామూలు చేళకు అడవికి పోలేడు. అతడు ఖర్చు కోసం తీసిన బంగారం పట్టుకుని ఆనంద పడుతూ పట్నానికి బయలుదేరాడు.

రేపతికిప్పుడు పరమానందంగా ఉంది. ఇక తన భర్త ఒళ్లు విరుచుకోనవసరం లేదు; ఎంత ఖర్చుచేసినా తరగని డబ్బుంది. తన భర్త మామూలుచేళకు ఇల్లు చేరక పాతే అడవిలో ఏపాము కరిచిందో, ఏ చెట్టు విరిగి మీద పడిందోనని తాను హడలిపో నక్కర్లేదు, అతను అస్తమానం ఇంట్లోనే

ఉండి పిల్లాడితో అడుకోవచ్చు, తనతో కబుర్లు చెప్పవచ్చు.

ఆమె ఇంకా చాలా పగటికలలు కన్నది. కలిపితో ఇంకా పెద్ద ఇల్లు వేసుకోవాలి. చుట్టూ పూలచెట్లు వేసుకోవాలి. పిల్లవాడికి ఆటపస్తువులూ, బొమ్మలూ, మంచి మంచి బట్టలూ కొనాలి. తనకూ తన పిల్లవాడికీ బంగారు నగలు చేయించుకోవాలి. ఇంట్లోకి వెండిపాత్ర సామగ్రి కొనాలి.

ఆమె ఈ విధంగా అనుకుంటూండగా కర్తముడు బండిమీద తిరిగివచ్చాడు. బండినిండా ఇంటికి కావలసిన వస్తువులు అనేకం వున్నాయి.



ఆ వస్తువులు చూసి రేవతికి పరమానందమయింది.

“బండికూడా కొనేశాను. పట్నం పోవాలంటే ఎట్లాగూ బండి కావలసిందేగదా! ఇంత డబ్బు పెట్టుకుని అంత దూరం ఎవడు నడుస్తాడు?” అన్నాడు కర్తముడు. అతని వాలకం చూస్తే పట్నంలో బాగా తాగి వచ్చినట్టు కనబడ్డాడు.

“తీసుకుపోయిన డబ్బుంతా ఆయిపోయిందా? లేక ఏమన్నా మిగిలిందా?” అని రేవతి అడిగింది.

“అయిపోతే ఇంకా లేదా?” అన్నాడు కర్తముడు కోపంగా.

“ఉంటేమాత్రం; ఉన్నదంతా అట్లా అర్థంలేకుండా ఖర్చు చేసుకుంటారా?” అన్నది రేవతి.

“నన్నడగటానికి నువ్వెవరు? నా యిష్టం! పంతం వచ్చిందంటే నేను బంగారమంతా ఇవాళే ఖర్చుచేసేస్తాను!” అంటూ కర్తముడు ఆమెను తన్నాడు. ఆమె ఎన్నడూ భర్తచేత ఒక్క మాటకూడా పడి ఎరగదు. అతనిలో ఇంత మార్పు వచ్చినందుకు ఆమె విచారించింది. అయినా అతనికి ఎదురు చెప్పటం తనదే తప్పని అనుకున్నది.

అదిమొదలు కర్తముడు రోజూ చెట్టుకింద తప్పి అంతులేని బంగారం తియ్య







టమూ, బండి ఎక్కి పట్నానికి పోవ  
టమూ, బండి పట్టినన్ని వస్తువులు కొన  
టమూ, తప్పుతాగి ఇంటికి రావటమూ  
చెయ్యసాగాడు.

ఈ వస్తువులు పెట్టుకోవటానికి చోటు  
లేదు. కుటీరంలో కూచోటానికి చోటు  
లేదు. ఎన్నో వస్తువులు ఆరుబయట  
ఉంచెయ్యవలసి వచ్చింది. అవి ఎండ  
కెండి, వానకు తడిసి చెడిపోసాగాయి.  
రేవతి ఏమాత్రం అభ్యంతరం చెప్పినా  
కర్దము డామెను చితకతన్నేవాడు.

ఐశ్వర్యం హెచ్చినకొద్దీ రేవతికి జీవి  
తంలో సుఖం తగ్గిపోసాగింది. ఇప్పుడు

కర్దముడికి తనమీదా, పిల్లవాడిమీదా కాస్త  
కూడా ఆపేజీ లేదు. అతని మనస్సంతా  
బంగారంమీదా, తాగుడుమీదా ఉన్నది. అ  
బంగారం ఎంత త్వరగా ఖర్చయిపోతుందా  
అన్నట్టుగా అతను ప్రతిరోజూ అనేక పనికి  
మాలిన వస్తువులూ, ఖరీదైన వస్తువులూ  
కొంటున్నాడు.

“ఇంతకన్న ఇదివరకే సుఖంగా  
ఉన్నాం!” అనుకున్నది రేవతి. తాను  
వీధి ఒకటి చెయ్యకపోతే త్వరలోనే తన  
భర్త మిగిలిన బంగారకూడా తగలేస్తాడని  
పించింది. ఆమె అతనితో పోట్లాడింది.  
“ఈ బంగారం ఆనలు నీది కానేకాదు.  
ముసలివాడు నాకోసమే వదిలిపెట్టి  
పోయాడు. ఇంత ఖర్చవుతున్నదిగాని నాకు  
కావలసిన వస్తువు ఒక్కటి అమరలేదు.  
అన్నిటికన్న ముఖ్యంగా మనకు పెద్ద ఇల్లు  
అవసరం!” అన్నదామె.

“నీకేదన్నా కావలిస్తే నన్నడగరాదా?  
బంగారం నీచేతికిస్తే ఎట్లా ఖర్చుపెట్టాలో  
నీకు తెలీదు!” అంటూ కర్దముడు పట్నం  
నుంచి పనివాళ్లను తీసుకువచ్చి లంకంత  
ఇల్లు కట్టించనారంభించాడు. ఆ ఇల్లు  
ఎంతకూ పూర్తి అయేట్టు కనిపించలేదు;  
ఈ లోపుగా బంగారం తరిగిపోయింది.

కర్దముడు ఇంటో లేని సమయంలో ఒకనాడు రేవతి పనివాణ్ణి ఒకణ్ణి పిలిచి, "ఈ చెట్టుకింద తవ్వు!" అన్నది. వాడు ఎంతోసేపు తవ్వినాకగాని గోతం దొరక లేదు. దానిలో చాలా కొద్ది మొహిరీలే మిగిలివున్నాయి.

"ఇంతేనా?" అన్నది రేవతి అదుర్దాగా, నంచి విదిలిస్తూ. ఆమె భయపడినంతా అయింది. బంగారం అయిపోయింది. బంగారం అయిపోవటమే అయితే అంత ఇబ్బంది ఉండకపోను. అంతకన్న ఘోరమే జరిగింది. ఆ సాయంకాలం తన భర్తకోసం రాజభటులు వచ్చారు. అప్పుడు కర్దముడు తప్పతాగి ఉన్నాడు.

"నీకు నిక్షేపం దొరికిందిట! రాజుగారికి ఎందుకు తెలియజేయలేదు? నిన్ను పెడ రెక్కలు విరిచి కట్టి తెమ్మని రాజుగారి ఉత్తరువయింది!" అన్నారు రాజభటులు కర్దముడే.

"పెడరెక్కలు విరిచి కడతారుగా?" అంటూ కర్దముడు వారిమీద గొడ్డలితీసు కుని కలియబడ్డాడు. రాజభటులు కత్తులు దూసి కర్దముణ్ణి పొడిచారు. ఇదంతా చూస్తున్న రేవతి కెవ్వస అరిచింది. ఆమెకు స్పృహ తప్పింది.



ఆ మైకంలో ఆమెకు తనను ఎవరో పిలుస్తున్నట్లు వినపడింది. ఆమె కళ్లు తెరిచి చూసింది.

"రేవతి, రేవతి?" అని కర్దముడే ఆమెను పిలుస్తున్నాడు. అప్పుడే తూర్పు తెల్లవారు తున్నది. చాలిగుంటపక్క ముసలివాడు కంబలి కప్పుకుని నిద్రపోతున్నాడు. రాజ భటులు లేరు, ఏమీలేదు!

"ఏమిటి అలా ఏడుస్తున్నావు? పీడకల రాలేదు గద!" అన్నాడు కర్దముడు రేవతిని చూసి నవ్వుతూ.

ఎప్పటిలాగా తన భర్త మళ్ళీ కనిపించే సరికి రేవతికి పట్టరాని ఆనందం కలిగింది.



“అవును! చాలా చెడ్డ కల వచ్చింది!”  
అన్నదామె.

భార్య భర్తలు మాట్లాడుకుంటూ  
ఉండగా ముసలివాడుకూడా లేచాడు.

“సూర్యోదయం కాబోతున్నది. నేను  
బయలుదేరాలి. నాకింత గంజి పొయ్యి,”  
అన్నాడు కర్దముడు.

“తల్లీ, నేనిక వెళ్లి వస్తాను!” అన్నాడు  
ముసలివాడు.

“ఉండు, తాతా! నీక్కూడా కాస్త గంజి  
ఇస్తాను. ఎంత దూరం పోతావో, ఎక్కడ  
అన్నం తింటావో!” అన్నది రేవతి.

“లేదు, ఇప్పటికే ఆలస్యమైపోయింది,”  
అంటూ ముసలివాడు బయలుదేరాడు.

“తాతా, నీ మూట తీసుకోకుండా  
పోతున్నావు!” అని కర్దముడు కేకేశాడు.

“అదికూడా ఎందుకులే, బాబూ? మోత  
చేటు! అందులో మీకు పనికివచ్చేదేమన్నా  
ఉంటే వాడుకోండి!” అన్నాడు ముసలివాడు.

“నేను చెప్పలేదా? నీకు బహుమానం!”  
అన్నాడు కర్దముడు రేవతిని చూసి  
నవ్వుతూ.

ఆమె కంగారుగా, “నాకేమీ వద్దు!  
తాతను పట్టుకుపోనీ!” అన్నది.

కర్దముడు మూలనున్న మూట ఎత్తి,  
“అమ్మ, ఎంత బరువుందో! బంగార  
మేమో?” అన్నాడు.

“వద్దు, వద్దు! మనకున్న సరిసంపదలు  
చాలు! పరిగెత్తుకుపోయి ఆ మూటను ఆ  
తాతకు వప్పగించు!” అన్నది రేవతి మరింత  
గాభరాతో.

“సరే. నీ యిష్టం!” అంటూ కర్దముడు  
మూటతో బయటికి వెళ్లాడు.

రేవతి గుండెమీదనుంచి పెద్ద బరువు  
దిగిపోయినట్టయింది. వల్లమాలిన సెరి  
సంపదలవల్ల దుఃఖమేగాని సుఖం లేదని  
ఆమె తనకు వచ్చిన కలద్వారా అదివరకే  
బాగా తెలుసుకుని ఉన్నది.





9

[గ్రీకులకూ బ్రోజనులకూ భువనసుందరిమూలాన ప్రారంభమైన యుద్ధం అవసానదశకు వచ్చింది. ఉభయపక్షాలా ఉత్తమయోధులు మరణించారు. బ్రోయని పట్టుకోవటానికి రూపదరుడు ఒక యుక్తి పన్నాడు. దాని ననుసరించి గ్రీకులు ఒక కొయ్యగుర్రం తయారు చేసి దాని కడుపులో కొందరు యోధులను ఉంచి, గుర్రాన్ని, చౌర్యవాధుడనే వెగులవాణ్ణి, నముద్రతీరాన వదలి తమ నౌకలలో వెళ్లిపోయినట్టు నటించారు. బ్రోజనులు ఆ గుర్రాన్ని తమ నగరంలోకి తెచ్చుకుని విజయోత్సాహంలో ముణిగి ఉన్నారు.]

బియట ఈ తతంగమంతా జరుగుతూ ఆతను చలించలేదు. పైపెచ్చు, ఎప్పుడు ఉంటే, గుర్రంలో పలి ఉన్న గ్రీకు బయటపడి తన పరాక్రమం చూపుదామా యోధులు ప్రాణాలరచేత పట్టుకుని గడ అన్నట్టుగా, తన కత్తిపిడిని చేతితో పట్టు గడలాడిపోయారు. దొర్లండుడు నిశ్శబ్దంగా కుని. మాటిమాటికి రూపధరుడికేసి చూడ ఏడవసాగాడుకూడా. నవయోధు డొక్కడే సాగాడు. ఈ దాడికి సాయకుడు రూపధరుడే. రాయిలాగా ఉండిపోయాడు. తీక్షణ్ణుష్టి సాయంకాలంచేళ భువనసుందరి తన విసిరిన బల్లెం కొయ్యగుర్రాన్ని భేదించి తన భర్త అయిన అరిభయంకరుడితో సహా తలకు సమీపంలోనే పొడుచుకువచ్చినా గుర్రాన్ని చూడవచ్చింది. ఆమె తన భర్తను

[గ్రీకు పురాణగాథ





రంజింపజేసే మిషమీద గుర్రంచుట్టూ, తిరిగివస్తూ, మధ్యమధ్య దాన్ని తట్టుతూ, గుర్రంలో ఉన్న యోధులలో ఒక్కొక్కడి భార్య గొంతునూ అనుకరించింది. వారిని పేర్లుపెట్టిపిలిచిందికూడా. గుర్రంకడుపులో, రూపధరుడికి సమీపంగా కూచుని ఉండిన ప్రతాపుడూ, దేవమయుడూకూడా, అమె తమ పేర్లు పిలిచినప్పుడు లేచి బయటికి ఉరకబోయారు! వారిని రూపధరుడు సకాలంలో వారించాడు.

రాత్రి అయింది. పగలల్లా విజయోత్సవాలు జరిపి అలిసిపోయిన బ్రోయ్ పోరులు ప్రాణాలు సొమ్మసిల్లి గాఢనిద్రలో మునిగి

పోయారు. ఎక్కడా ఒక్క కుక్కకూడా మొరగటంలేదు. ఒక్క భువనసుందరి మాత్రం మేలుకుని ఉన్నది. అమె గదికి వెలపల ఒక గుండ్రనిదీపం వెలుగుతున్నది. ఇది గ్రీకులకోసం ఏర్పాటుచేసిన సంకేతం.

అర్ధరాత్రి అయింది. చంద్రోదయం కాబోతున్నది. ఆ సమయాన చౌర్యనాథుడు పిల్లిలాగా నగరం దాటి వెళ్లి, వజ్రకాయుడి సమాధిపద్ధ అఖండం వెలిగించాడు. అదే సమయాన ప్రత్యామ్నాయుడు, సముద్రం మీద దూరాన వేచిఉన్న గ్రీకునౌకలు బయలుదేరి రావచ్చు నన్నట్టుగా, ఒక దివిటీ ఊపాడు.





సంకేతం అందినట్టుగా రారాజు తమ నౌకలలో దీపాలు వెలిగించాడు. గ్రీకు నౌకలు తీరానికేసి రాసాగాయి.

రారాజు సంకేతం చూస్తూనే ప్రత్యామ్నాయముడు కొయ్యగుర్రం వద్దకు వెళ్లి చిన్న గొంతుతో, "అంతా సిద్ధం!" అని లోపలివాళ్లకు తెలిపాడు. వెంటనే రూపధరుడు దోర్లండుడితో, "గుర్రం తలుపు తెరిచెయ్యి!" అన్నాడు.

గుర్రం డెక్కలో తలుపు తెరుచు కున్నది. ఒకయోధుడు ఆత్రంగా బయటికి దూకి, మెడ విరిగి అక్కడే చనిపోయాడు. తరవాత తాటినిచ్చిన బయటికి వచ్చింది. గ్రీకుయోధులు ఒక్కొక్కరే నిశ్శబ్దంగా దిగి వచ్చారు. వారిలో కొందరు నౌకలలో వచ్చేవారికోసం క్రోట ద్వారాలు తెరవటానికి పరిగెత్తారు, మరికొందరు రాజసాధం వెలపల నిద్రమత్తుతో జోగుతున్న పహరావాళ్ల మీదపడి చంపేసారు.

ప్రత్యామ్నాడికి తన భార్య అయిన భువనసుందరి ఆలోచన తప్ప మరొక ఆలోచన లేదు; అయిన భువనసుందరి ఉండే ఇంటి కేసి పరిగెత్తాడు.

ఆ తరవాత భీభత్సం ఆరంభమయింది. వెన్నెలలో గ్రీకువీరులు వీధులవెంట బయలుదేరి దారుణహత్యాకాండ ప్రారంభించారు.











భించారు. నిరాయుధులజోలికి పామని రూపధరుడు భువనసుందరికి, ఆమె అత్త గారికి ఘాట ఇచ్చాడేగాని, గ్రీకులు ఈ ఘాట దక్కించుకోలేదు. వారు ప్రతి ఇంటి లోకి జొరబడి నిద్రపోతున్న స్త్రీ, పృథ్వుల గొంతులుకూడా కోసేశారు.

వర్తనుడూ, ఆయన భార్య. కూతుళ్ళూ ఒక ఆలయంలో వెళ్లి దాక్కున్నారు. వర్తనుడు గ్రీకులతో తలపడటానికి సిద్ధమైనాడు గాని ఆయన భార్య బతిమాలింది. “సేపు పృథ్వుడివి. ఇప్పుడు వెళ్ళి ఏమి యుద్ధం చేస్తావు? ప్రాణాలతో ఉండు, అదే పది వేలు!” అన్నది.

వర్తనుడు భార్య మాటలు మన్నించాడు. కాని అంతలోనే, తన కుమారుల లోనే ఒకణ్ణి గ్రీకులు తరుముకుంటూ రావటమూ, నవమోధుడు అతన్ని పొడిచి చంపటమూ ఆయన కళ్లపడింది. ఇది చూసి నహించ లేక వర్తనుడు ఆలయంనుంచి బయటికి ఊరికి, గ్రీకులకు దొరికిపోయాడు. గ్రీకులు ఆయనను రాజభవనం వద్దకు ఈడ్చుకు పోయి ద్వారం వద్ద చంపేశారు.

భువనసుందరి ఇంటికి ప్రత్యాపూడితో బాటు రూపధరుడుకూడా వెళ్ళాడు. ఆ ఇద్దరూ కలిసి అరిభయంకరుడితో చాలా



సేపు యుద్ధం చేశారు. చివరకు భువన సుందరే అరిభయంకరుణ్ణి వెనకపాటున పొడిచింది. అతను చనిపోయాడు.

ప్రత్యాపూడు తన భార్యను, దొరకగానే చంపుదామనే ఇంతకాలమూ అనుకుంటూ వచ్చాడు గాని ఆమె నవమోహనాకారం చూడగానే ఆయన బుద్ధి మారిపోయింది. ఆయన తన కత్తిని విసిరిపారేసి, భువన సుందరిని చెయ్యిపట్టుకుని తమ నౌకల వద్దకు తీసుకువెళ్ళాడు.

ప్రత్యాపూయుడు బ్రోజను అయివుండి కూడా గ్రీకులకు తోడ్పడినవాడు. ఈ సంగతి మరిచిపోయి కొందరు గ్రీకులు ప్రత్యాపూ





యుడు కొడుకులలో ఒకణ్ణి గాయపరిచారు. మరొకణ్ణి చంపటానికి వీధులవెంట తరమ సాగారు. ఈ సమయంలో రూపధరుడు అడ్డపడి ప్రత్యామ్నాయుడి కొడుకులను కాపాడటమే గాక, ప్రత్యామ్నాయుడి ఇంటి ద్వారానికి ఒక చిరతపులి చర్మం వేల గట్టించాడు. గ్రీకులు ఆ యింటిజోలికి పోకూడదనటానికి అది గుర్తు. ఇదేవిధంగా ప్రశంసనుడి ఇల్లుకూడా గ్రీకుల ఆగ్రహానికి గురికాకుండా వదలివేయబడింది.

ట్రోయ్ నగరంలో గ్రీకులు హత్యాకాండ ఆరంభించగానే, వర్తనుడి పెద్దకుమార్తె అయిన జాలిని బుద్ధిమతీదేవి ఆలయానికి



పరిగెత్తిపోయి దాక్కున్నది. కాని గ్రీకులు ఆమెను పట్టుకుని తీసుకుపోయినారు. ప్రాణాలతో చిక్కిన ట్రోజనుస్త్రీలందరూ గ్రీకులకు ఉంపుడుగతైలు కావటం తప్ప గత్యంతరంలేదు. జాలినిని రరాజు తన ఉంపుడుగతైగా ఎన్నుకున్నాడు.

హత్యాకాండ ముగిసినాక గ్రీకులు ట్రోయ్ నగరాన్ని కొల్లగొట్టారు, గోడలు పడగొట్టారు, ఇళ్లకు నివ్వపెట్టారు, దేవతలకు బలులు పెట్టారు. దోచినదెల్లా పంచుకున్నారు.

వీరసింహుడి భార్య నవయోధుడి వంతు అయింది. ఆమె కొక పసిపిల్లవాడున్నాడు. వాణ్ణి గ్రీకు యోధులందరూ కూడబలుక్కుని రహస్యంగా చంపేశారు.

వజ్రకాయుడు ప్రేమించిన ప్రమోదిని భవిష్యత్తుగురించి గ్రీకులమధ్య కొంత వాగ్వాదాలు జరిగాయి. "ట్రోయ్ పతనమైన తరవాత ప్రమోదినిని నా సమాధివద్ద బలి ఇవ్వండి!" అని చనిపోతూ వజ్రకాయుడు తన మిత్రులను కోరిఉన్నాడు. అతను ఇటీవల తన కొడుకుకూ, మరి కొందరు గ్రీకులకూ కలలో కనిపించి, ప్రమోదినిని బలి ఇవ్వకపోతే గ్రీకు బలాలకు స్వదేశానికి వెళ్లే ప్రాప్తి లేకుండా చేస్తానని బెదిరించాడు.





అంతగా ప్రేమించిన ప్రమోదినిని వజ్ర కాయుడికి అర్పించకపోవటం అపచార మవుతుందని కాంశుకుడు అన్నాడు. కాని రారాజు ప్రమోదిని బలికి పూర్తిగా వ్యతిరేకించాడు. “ఇప్పటికే చాలా రక్తపాతం జరిగింది! అదీగాక చచ్చిపోయినవాడి హక్కులను బతికిఉన్న స్త్రీతో ముడిపెట్టటం మేమిటి? ఇది చాలా అసంగతంగా ఉన్నది,” అని ఆయన వాదించాడు.

“నీవంటు వచ్చిన జాలినిని తృప్తిపరచటానికై, ఆమె చెల్లెలి ప్రాణాలకు అడ్డుబడుతున్నావు!” అని కొందరు గ్రీకులు రారాజును బహిరంగంగా ఆక్షేపించారు. వాదం కాస్తా తగాదాగా మారింది. ఇంక ప్రమాదం జరుగుతుందని రూపధరుడు అడ్డుతగిలి, మిగిలినవారి ఇష్టానుసారం జరగనిమ్మని రారాజుకు సలహా ఇచ్చాడు.

ప్రమోదినిని బలి ఇవ్వటం ఖాయమయింది. ఆమెను తీసుకువచ్చే పని రూపధరుడికే వప్పజెప్పారు. బలికర్తగా వజ్రకాయుడి కొడుకు నవయోధుడే స్వయంగా నిలబడ్డాడు. గ్రీకు సైనికులందరి సమక్షంలో, వజ్రకాయుడి సమాధిపద్ధ, ప్రమోదిని బలి చేయబడింది. తరువాత ఆమెకు గ్రీకులు శాస్త్రోక్తంగా అంత్యక్రియలు జరిపారు.



ప్రమోదిని చనిపోగానే గాలులు గ్రీకుల తిరుగు ప్రయాణానికి అనుకూలంగా వీచాయి. ప్రమోదిని హత్యతో వజ్రకాయుడి ఆత్మ శాంతించిందనీ, అతనే ఆ గాలిని పంపి తమకు సాయపడ్డాడనీ గ్రీకులు భావించారు. వారు శాలయాపన కాకుండా, వెంటనే తమ నౌకలలో ఎక్కి తిరుగు ప్రయాణంమీద బయలుదేరారు.

వర్తనుడి భార్య రూపధరుడివంతు అయింది. కాని ఆమె గ్రీకుల అవినీతికి కడుపుమండి రూపధరుడు మొదలైనవారి నందరినీ ఘోరంగా శాపనార్థాలు పెట్టసాగింది. ఏ విధంగానూ ఆమె నోరు మూయ





లేక గ్రీకులు ఆమెను చంపి నముద్రంలో పారేసి ముందుకు సాగివెళ్ళారు.

తిరుగుప్రయాణంలో గ్రీకుప్రముఖులు తలా ఒకదారి అయినారు. వారిలో కొందరు తమ దేశాన్ని చేరనేలేదు.

ట్రోయ్ నుంచి కదిలిపోయే ముందు రారాజుకూ, అయన తమ్ముడైన ప్రతాపుడికి మధ్య తగాదా వచ్చింది. “గాలి అనుకూలంగా ఉన్నది, వెంటనే ప్రయాణ మవుదాం!” అన్నాడు ప్రతాపుడు. “బుద్ధి మతీవేవికి బలు లివ్వకుండాపోతామా?” అన్నాడు రారాజు. “బుద్ధిమతీదేవి మనకేం ఒరగ బెట్టిందని బలులిస్తాం? ఆమె మన శత్రువులకే తోడ్పడింది!” అన్నాడు ప్రతాపుడు. అ తగాదాలో ఇద్దరూ చీలిపోయారు. వారు తిరిగి జీవితంలో కలుసుకోనేలేదు.

రారాజూ, నవయోధుడూ, వృద్ధుడైన నవద్యోతుడూ, నేరుగా ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళారు. ప్రతాపుడుమాత్రం గాలి అనుకూ

లించక తుపానులో చిక్కుకుని, తన నౌకలను చాలాభాగం పోగొట్టుకుని, ఈజిప్టు తీరం చేరి, అనేక సంవత్సరాల అనంతరం భువనసుందరితో సహా ఇల్లు చేరేలోగా రారాజును ఎవరో హత్య చేసేశారు.

ట్రోయ్ యుద్ధం ఆఖరుదశలో కొయ్యగుర్రం పథకం ఆలోచించి, ట్రోయ్ పతనం కావటంలో గొప్ప పాత్ర నిర్వహించిన రూపధరుడు ఇంటికి చేరటానికి వదేళ్లు పట్టింది. అతని ప్రయాణాలు అతి విచిత్రమైనవి.

ఈ విధంగా ట్రోయ్ నగరం పతనమయింది. గ్రీకులు ధ్వంసం చెయ్యక పూర్వం ఆది ప్రపంచంలో గల ఉత్తమ నగరాలలో ఒకటి. గ్రీకులు నాశనం చేసిన అనంతరం దానిని పునర్నిర్మించి ఎందరో రాజులు—ప్రశంసనుడి సంతతివారు— ఏలారు గాని, దాని పూర్వపు ఔన్నత్యం ఎన్నడూ తిరిగి రాలేదు.

[అయిపోయింది]





## పోటీ కానుక



పూర్వం ఒక రాజుగారికి ఒక రైతుస్నేహితు ఉండేవాడు. రాజుగారు వేటకు వెళ్ళినప్పు డల్లా ఈ రైతు ఇంట ఒక పూట ఉండి, చిలగడ దుంపలు కాల్పించుకు తిని, తన నగరానికి తిరిగివస్తూ ఉండేవాడు.

ఇలా ఉండగా రైతు ఒకనాడు రాజ ధానికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది. రైతు భార్య ఒక కట్టెడు చిలగడ దుంపలు మూటగట్టి ఇచ్చి, “రాజుగారికి చిలగడ దుంపలంఁటే మహా యిష్టం! వీటిని తీసుకుపోయి ఆయ నకు కానుకగా ఇయ్యి!” అన్నది.

“ఓసి ఏచ్చిదానా, రాజుగారు ఇటువంటి కానుకలను చూసి ఏమనుకుంటారు?” అన్నాడు రైతు తన భార్యతో.

“ఇంత దూరంనుంచి నువ్వు తీసుకు పోయినందుకు వారు తినకపోతారా ఏమిటి? ఫరవాలేదు లే! ఏమీ అనుకోరు, పట్టుకెళ్ళు!” అన్నది రైతు భార్య.

భార్య మాట ఎందుకు తీసెయ్యాలని రైతు చిలగడ దుంపల మూట ఎత్తుకుని రాజధానికి బయలుదేరాడు. దారిలో అతడు తన మూటలో నుంచి చిన్న చిన్న దుంపలు వీరి కొరికి తింటూ నడవసాగాడు. తీరా అతడు రాజధానికి చేరేసరికి మూటలో ఒకే ఒక చిలగడదుంప, బాగా పెద్దది, మిగిలింది.

“దీనిని రాజుగారి కిస్తాను. ఆయన ఎన్నడూ ఇంత పెద్ద దుంప చూసి ఉండడు!” అనుకున్నాడు రైతు.

రాజుగారి దర్శనంకోసం రైతు రాజసభ వద్దకు వెళ్లి తొంగి చూశాడు. లోపల సభ జరుగుతున్నది. రైతు బయట నిలబడ్డాడు.

కొంతసేపటికి సభ ముగిసింది. రాజుగారు బయటికి వచ్చి తన స్నేహితుడైన రైతును చూసి పలకరించి, కుశల ప్రశ్నలు చేశాడు. రైతు మూటలోనుంచి చిలగడ దుంప తీసి, “తమకోసం తెచ్చాను!” అన్నాడు.



రాజు పరమానందంతో చిలగడదుంపను తీసుకుని, పక్కనే ఉన్న భటుణ్ణి పిలిచి, "ఒరే ఈ బహుమానాన్ని మన ఖజానాలో భద్రం చేయించు. తరవాత, కోశాధికారి నడిగి వెయ్యి మొహరీలు తెచ్చి ఈ రైతుకు బహుమానంగా ఇయ్యి!" అన్నాడు.

తరవాత రాజుగారు రైతుకేసి తిరిగి, "మనం భోజనానికి పోదాం పద!" అన్నాడు.

ఎవరో ఊరూ పేరూ లేని రైతొకడు ఒక చిలగడదుంప తెచ్చి ఇస్తే రాజుగారు వాడికి వెయ్యి బంగారు మొహరీలు బహుమతి ఇవ్వటమేగాక, తనతోబాటు భోజనంకూడా పెట్టి పంపాడని రాజనభలో ఉండే వారి కందరికీ తెలిసిపోయింది.

రాజుగారు ఇంత దాత అయినప్పుడు లాభం ఎందుకు పొందగూడదనే ఉద్దేశంతో, ఒక సభికుడు మర్నాడు ఉత్తమజాతి గుర్రాన్ని ఒకదాన్ని కొని రాజుగారి వద్దకు తెచ్చి, "మహారాజా, ఈ మేలుజాతి అశ్వాన్ని

తమకు కానుకగా ఇచ్చుకుంటున్నాను, అనుగ్రహించండి!" అన్నాడు.

ఒక్క చిలగడదుంపకే వెయ్యి మొహరీ లిచ్చినవాడు ఈ గుర్రానికి ఇంకెంత బహుమతి ఇస్తాడోగదా అని సభికుడు ఆశపడ్డాడు.

ఈ సంగతి రాజుగారు గ్రహించాడు. ఆయన తన పక్కనే ఉన్న భటుణ్ణి పిలిచి, "ఒరే, మన ఖజానాలో దాచమని ఒక చిలగడగుంప పంపాను, దాన్ని తీసుకురా!" అని వాడి చెవిలో రహస్యంగా చెప్పాడు.

భటుడు వెళ్లి త్వరలోనే చిలగడదుంపతో తిరిగి వచ్చాడు. రాజుగారు ఆ చిలగడదుంపను సభికుడికి ఇస్తూ, "వెయ్యి మొహరీలు చేసే చిలగడదుంప! నాకు నువు గుర్రం కానుకగా ఇచ్చినందుకు నేను దీన్ని నీకు బహుమతి చేస్తున్నాను!" అన్నాడు.

సభికుడి ఆశ నిరాశ అయిపోయింది. అతని దురాశకు తగిన శాస్త్ర జరిగిందని సభికులు తమలో తాము చెప్పుకున్నారు.





# మిత్రభేదం

ఒంటె - కాకి కథ :

సరి యని ఆ కథ - సంజీవకుండు  
స్థిరబుద్ధి నిటు వచిం-చెను మెల్లమెల్ల  
అనగననగా నొక్క - అడవి, సింహమ్ము  
తన రాజ్యమునుసేయు - తరుణమ్మునందు  
తన బిడారును తప్పి - చనిన ఒంటికటి  
వనిలోన జొచ్చి రా-జును చేరియుండె.  
ఒకసారి మదగజ - మ్ముకటి సింహమ్ము  
కకవిక చేసిన - కదలాడలేక  
పడియున్న సింహమ్ము - పథ్యమ్ము లేక  
కడనున్నవానిని - కానకు బంపె.  
కాకి నక్కయు వెను-కకు వచ్చి పలికె  
ఏకడ నే మాంస-మేని కన్నడదు  
విపినమ్ములో మీరు - వేటాడలేరు  
తపియింతు రెట్లు ప-థ్యముకూడ లేక.  
అని ఒంటె జరిపిన - అహారచింత  
మన కుండదన్న సిం-హము కోపగించి  
అభయమిచ్చినదాని - హత్య పాపమ్ము

శుభము కాదెప్పుడు - చూడు డింకేదొ.  
అని గదిరించిన - నవి యుక్తి పన్ని  
ఘనులు రాజులు మిమ్ము - కాపాడవలయు  
నన్నుచంపి తినుండు - నన్నె నక్క.  
అన్నన్న ! మాంసాశు - లన్న సోదరులు  
చంపకూడ దటంచు - చంపుడు నన్ను  
చంపు డన్నది పులి - సరి అది తప్పు  
నన్ను చంపు డటంచు - నా కాకి అన్న  
చిన్నదానవు చాల - వన్నది నక్క.  
అప్పుడు మాటకెకదా - అనునివి అనుచు  
విపరీత మెంచక - వెట్టిదొ ఒంటె  
నన్ను చంపుండని - అన్నదో లేదో  
విన్నంతనే అవి - విటుచుక పడియె  
నీచు లీవిధముగా - నీతి మాలెదరు  
రాచవారికి వారె - రక్తులయ్యెదరు  
అనుచు సంజీవక-మ్మా కథ చెప్పె.  
మనరాజు చెవిలోన - మంత్రించె నెవడో  
చెప్పుడు మాటలు - చెఱుచు నందఱును





విదితమ్ము సేయుము - వేడుక కలుగ.

చిచ్చుక కథ :

చెప్పెద విను మయ్య - చెవి యొగ్గి వినుము  
అప్పుడెప్పుడె సముద్రాంతికమందు  
రెండు పక్షులు వాస - ముండెను జతగ  
అండమ్ములను వెట్టు - నదనున పెంటి  
దూరమ్ము పోదమీ - వారిధినుండి  
నీరధి తరగల - నేలను దాకు.

అన్నంత మగపక్షి - అక్కఱలేదు  
మిన్నందు మనకేల - మెలకువలనెను.  
విని సాగరము దీని - వెట్టి కుదుర్తు  
నని గూడుపూర్తి లా-గెను కోపమునను  
అది చూచి పెంటి యి-ట్లన్నది చూడు  
మదమున హితవును - మంట గల్పితివి.  
మాటను వినక ను - మృపుడు తాబేలు  
నోటపట్టిన పుల్ల - నోనాడి చెడియె  
మాటను వినకయే - మత్స్యముల్ మూడు  
దాట నేరకపోయె - తమ కష్టములను  
బలవంతులైనట్టి-వారితో కక్ష  
చలపట్టి సంసార-ములు గూల్చు నిజము  
బలహీను లెప్పుడు - బహుమంది కలిసి  
బలవంతులనుకూడ - పరిమార్చవచ్చు.  
అని చింతచేసి ఆ - అండజడ్డయము  
తన జాతి నాధుని - తలచినయంత  
గరుడుడు సంగతి - కనుగొని వచ్చి  
ఊరు సముద్రమ్మునే - ఊపి విడిచించి

ఇప్పుడు నేనిక - ఇటు నుండులెట్లు ?

దమనకుడు :

అయినచో వెళ్ళరా-దా ఎటకైన

సంజీవకుడు :

భయము తీరునె? పోయి - బ్రదుకుట యెట్లు

పెద్దలతో పగ - వెడలిననెందు

నిద్దుర పట్టునా - నీ తెల్వ మండ ?

దమనకుడు :

అయిన నీవి దొర - నజచగా లేవు

నియమమ్ము సములతో - నేస్తము పగయు

పిచ్చుకతో పగ - పెంచుక మున్ను

పిచ్చి సంధ్రము చేటు - పెంచుకో లేదె ?

సంజీవకుడు :

అది యేమి కథ మిత్ర-మా ఎట్లు జరిగె

చందమామ



పిచ్చుక గుడ్డను - పెకలించి తెచ్చి  
పిచ్చుక జత కిచ్చె - ప్రేమతో మున్ను  
కావున సంజీవ-కా వద్దు పోరు  
నీవు కావలెనన్న - నేర్పుతో నడుపు.

సంజీవకుడు :

మరి దొర నను జంపు-మాటలో నిజము  
ఎరుగుట యెట్లు నా - కెరిగింపు మింక

దమనకుడు :

దాని కేమున్నది - తప్పుక నిన్ను  
అనక కోపమ్ము-తో నీక్ష సేయు  
ఆ రీతి కనుగొని - అది కనుగొనుము  
ఈ రహస్యము చెప్ప - కేరికిగూడ  
అని నక్క సంజీవ-కుని విడి, కరట  
కుని చెంత కటిగి తా - వినిపించె నెల్ల :

దమనకుడు :

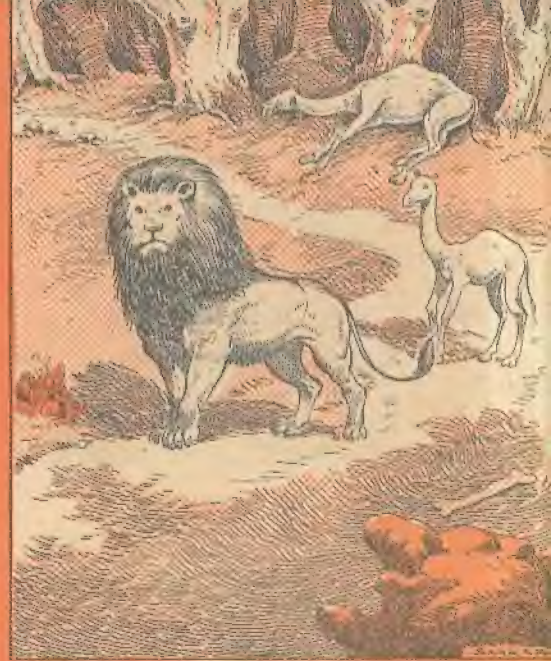
“చెడిపితి వారల - స్నేహమ్ము నెల్ల  
విడిపోయినా రింక - కడచె నా గాధ”

కరటకుడు :

నేస్తుల యెడబాపు - నీతి కాదయ్యె  
వాస్తవమ్మున కది - వక్ర మార్గమ్ము  
పగ తేపుటది సుల-భమ్మె లోకమున  
సగ బెట్టుటది కష్ట-సాధ్యమ్ము మనకు  
చెట్టును పడగొట్టు - శక్తియే కాని  
చెట్టు నెత్తగలే ది-సీ పెద్ద గాలి.

దమనకుడు :

పాడి యెఱుంగక - పల్కిద విట్లు  
చీడగా శత్రుని - చెఱవనే వలయు



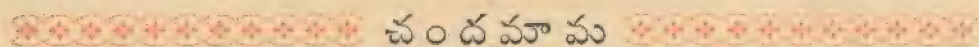
మన మంత్రిపదవిని - మనిజేసి వీడు  
మనకు శత్రుండయ్యె - మాయావి కాడె  
కావున వానిని - కడముట్ట జేయు  
తే విధి తప్ప కా - దేల యీ వాడు ?  
కత చెప్పినట్లుండె - కావున వినుము  
చతురకుం డనువాని - సామ్యము వినవె ?

కరటకుడు :

ఏమిటా కథ విన-నిచ్చ జనించె  
ధీమంతుడా చెప్ప - మేమిటా వార్త ?

దమనకుడు :

కల దొక్క అడవి అం-దుల మృగరాజు  
సులభుడు పజ్రదం-ష్టుండనువాడు  
చతురకుండను నక్క - సచివ దాతనికి  
జతక్రవ్యముఖుడను - సచివ పృథ్వీ.





ఒకనాడు సింహ మే-దో వేట కలుగ  
ఒక చోట కనుచున్న - ఒంటె కాన్పించె  
ఒంటెను చంపి లో-నున్న బాలకుని  
ఇంటికి తెచ్చి మృ-గేంద్రమ్ము సాకె.  
దొర, మంత్రు లిద్దఱు - తరుణుడు వీడు  
సరిసమానమ్ముగ - చనవుతో దిరుగు  
నలుగురు మిత్రులై - నానా విధముల  
కలత లెఱుంగక - కాలమ్ము గడప  
ఒకసారి సింహ మిం-కొక యేను జెనకి  
వికలాంగమై యుండె - వేటాడలేక  
మఱి మంత్రు లెల్లెడ - తిరిగి వేసారి  
తరణోష్ఠమును చంపి - దొరకిచ్చినారు.  
సరి నీట మునిగి వే-గిర మిదే వత్తు  
తరువాత తింద మీ - వర మాంస మనుచు  
మృగపతి యరిగిన - వృకము నీక్షించి  
చతురకుం డిట్లనె - చాతుర్య మొప్పు.  
ఆకలి గొంటివా - అయ్యో కానంత  
వీకిన నేమిలే - వెఱవక తినుము

ఆ మాట విని నిజ-మ్మునుచు తోడేలు  
ఆ మాంస మొక్కింత - అటునిటు కదిపె  
ఈ లోన సింహమ్ము - నేతెంచి చూచి  
ఏలోకొయిది యెల్ల - యెంగిలై పోయె  
అని కోపగింపగా - అటు మంత్ర జూపె  
వనిగాని నక్క వెం-టనె వృకమ్మెఱిగి  
పరువెత్తి పోయె ఆ-తరుణమ్మునందె  
దతి దాపు సందేగు - సరుకు బిడారు  
ఒంటెకు మెడలోన - నుంచిన గంట  
కంటికి కనరాక - గణగణ మ్రోగె.  
అద నిది యని నక్క - అనె : ధర్మరాజు  
బెదిరించుచును వచ్చె - పిల్ల ఒంటియను  
చంపితివని నిన్ను చంపు నాతండు”  
కంపించి సింహమ్ము - గట్టి మాటంచు  
పారిపోయెను దూర-దూరమ్ముగాను  
తీరె బాధ యటంచు - తెంపతి నక్క  
కడుపు నిండుగ తిని - కలవరమ్ముడిగె  
తడయక నులుపుగా - తన పని చేసె.





## తోడేలు దుర్మరణం

కుందేలును నక్కకు పట్టివ్వటానికి తోడేలు చేసిన ప్రయత్నం కాస్తా వృథా అయిపోగానే తోడేలుకు కుందేలు మీద ఎక్కడలేని ఆగ్రహం వచ్చింది. అది కుందేలుమీద పగబట్టి, కుందేలు కుటుంబాన్ని సర్వ నాశనం చేయబూనుకున్నది.

కుందేలు ఎత్తైనా వెళ్లితే చాలు, తోడేలు పొంచివుండి ఇంట్లో ప్రవేశించి కుందేలు పిల్లలలో ఒకదాన్ని తిని వెళ్ళిపోయేది. ఇలా ఒకటి రెండు సార్లు జరిగాక కుందేలుకు మనశ్శాంతి లేకుండా పోయింది.

కుందేలు తన ఇంటికి మరమ్మత్తులు చేయించి, తలుపులకు గట్టి గడియలు పెట్టించి, తోడేలు అట కొంతవరకు కట్టించింది. పిల్లలు దాక్కునేటందుకు పెట్టెలు చేయించి వాటికి బీగాలు అమర్చింది.

తోడేలుకూడా కుందేలు చేసిన బందే బస్తు గమనించి, తన పగ తీర్చుకునే

టందుకు అవకాశం ఎట్లా సంపాదించాలా అని ఆలోచించ సాగింది.

ఆలోచించగా ఆలోచించగా దానికొక గొప్ప ఉపాయం తట్టింది. ఒకనాడు, అది పరిగెత్తుకుంటూ కుందేలు ఇంటికి వెళ్ళి, దబదబా తలుపు తట్టింది.

“ఎవరు వారు?” అన్నది కుందేలు.

“నేను తోడేలును, తమ్ముడూ! చప్పన తలుపు తియ్యి, నీకు పుణ్యం వుంటుంది! నన్ను వేటకుక్కలు తరుముకొస్తున్నాయి!” అన్నది తోడేలు ఆదుర్దాగా.

తన పిల్లలను అవతలి గదిలో దాచి, కుందేలు తలుపు తెరిచింది. తోడేలు మట్టి కొట్టుకుని, రొప్పతూ లోపలికి వచ్చింది.

కుందేలు వాకిలి పక్కనే ఉన్న పెట్టె మూత తెరిచి, “ఇందులో దాక్కో, అన్నా. వేటకుక్కలు యిక్కణ్ణించి వెళ్లిపోగానే బయటికి వద్దువుగాని!” అన్నది.



తన ఎత్తు పారించని సంతోషిస్తూ తోడేలు పెట్టెలోకి వెళ్ళింది. కుందేలు పెట్టెమూసి బీగం బిగించింది. తరవాత తన పిల్లలందరినీ బయటికి తీసింది. పిల్లలు ముందు గదికి వచ్చి ఆడుకోసాగాయి.

తోడేలు పెట్టెలోనుంచి, “తమ్ముడా, కుక్కలన్నీ వెళ్లిపోయాయేమో చూస్తావా?” అని కేక వేసింది.

“ఇంకా ఒక కుక్క వాకిలి దగ్గర వానన చూస్తున్నదే!” అన్నది కుందేలు, నవ్వు వద్దని తన పిల్లలకు సంజ్ఞచేస్తూ.

కుందేలు అటూ ఇటూ తిరుగుతూ ఏదో పనిమీద ఉన్నట్టు పసికట్టి, తోడేలు, “ఏం చేస్తున్నావు, తమ్ముడా?” అని అడిగింది.

“నిప్పు చేస్తున్నాను!” అన్నది కుందేలు.

“దేనికి, తమ్ముడా?” అన్నది తోడేలు.

“నీకు కాస్త టీ పోద్దామని!” అన్నది కుందేలు. మరి కాస్సేపుండి తోడేలు, “అ చప్పుడేమిటి, తమ్ముడా?” అన్నది.

“నీళ్లు తెగ్లటం!” అన్నది కుందేలు.

ఇంకొంచెం సేపుండి తోడేలు కంగాడుగా “పెట్టెను ఏమిటి చేస్తున్నావు, తమ్ముడా?” అని అడిగింది.

“నీకు ఊపిరి ఆడటానికై పైమూతలో చిల్లులు పెడుతున్నాను!” అన్నది కుందేలు. మరి కాస్సేపుండి తోడేలు బాధగా, “అమ్మో! ఏమిటో చురుకు చురుకు మంటున్నాయి, తమ్ముడా!” అన్నది.

“గోమార్లయి ఉంటాయి. రెండో వేపుకు పార్లు!” అన్నది కుందేలు.

తోడేలు రెండో వేపుకు పార్లింది, కాని ఏమీ లాభం లేకపోయింది. పెట్టెమూతలో చేసిన కంఠలలోనుంచి కుందేలు నలసలా కాగే నీళ్ళు పోయసాగింది. తోడేలు కొంత సేపు గిలగిలా కొట్టుకుని చివరకు పెట్టెలోనే ప్రాణాలు విడిచింది.

ఆ విధంగా కుందేలుకు తోడేలు పీడ విరగడ అయింది.



# ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1957 ఆగష్టు సంచికలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు నమూనాలు



★ పై ఫోటోలకు నరికిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ జూన్ నెల 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న నెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/-లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోష్టాకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:—చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26

## జూన్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : బందీలో విందుకన్నా...

రెండవ ఫోటో : ...బయలులో నీరు మేలు !

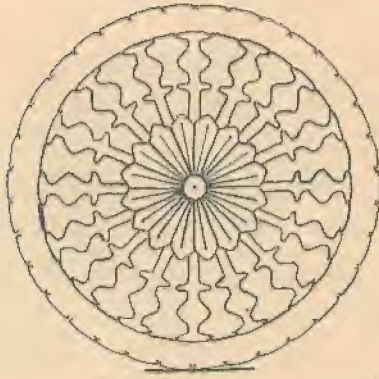
పంపినవారు : కె. ఎస్. నారాయణమూర్తి, ఆసిస్టెంట్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పర్సన్లు,

ఫర్మిషింగ్ యూనిట్, ఇంటిగ్రల్ కోచ్ ఫ్యాక్టరీ, మద్రాసు - 23.

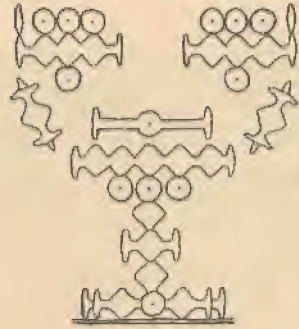
బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.



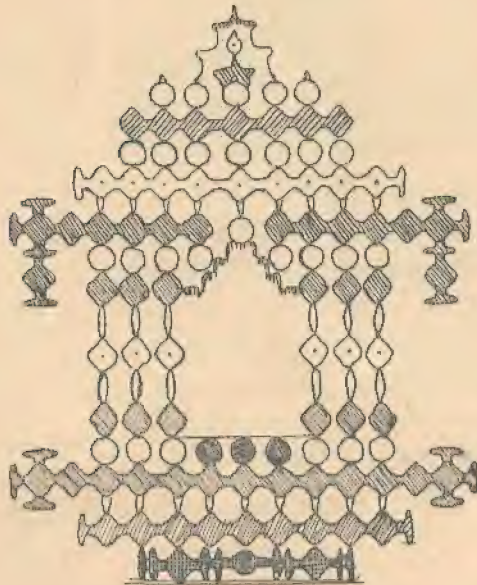
రథచక్రము



గంధపు గిన్నె



కూబా



పుష్పకం

ఆర్. వెంకటలక్ష్మి, కడప

## పక్షులు

ఎగిరేవన్నీ పక్షులు కావు, వాటిలో పక్షులు కానివికూడా ఉన్నాయి. వాటికి వెన్నెముకలుంటాయి. నిజమైన పక్షులకు వెన్నెముకలుండవు. దయ్యపు బల్లులు జీవించిన కాలంలో అనేక రకాల “ఎగిరే సరీసృపాలు” ఉండేవి. కాని ఈనాడు అలాటివి లేవు. ఇప్పుడు ఎగిరే వాటిలో నూటికి 99 కి పైగా పక్షులే. గబ్బిలాలు నిజమైన పక్షులు కావు.

ఎగిరేవన్నీ పక్షులు కానట్లుగానే, పక్షులన్నీ ఎగరలేవనికూడా మనం తెలుసుకోవాలి. ఇలాటి ఎగరలేని పక్షులు మానవులకు పూర్వంకూడా ఉండేవి. వీటికి ఉదాహరణ నిప్పకోడి.

అయితే సాధారణంగా పక్షి అన్న తరవాత అంతే ఇంతే ఎగిరే శక్తి దానికి ఉంటుంది. కొన్ని పక్షులు కొద్ది దూరమే ఎగరవచ్చు, మరి కొన్ని చాలా దూరం ఎగరవచ్చు; కొన్ని పక్షులు తక్కువ వేగంతో ఎగరవచ్చు, మరి కొన్ని హెచ్చు వేగంతో ఎగరవచ్చు. రోబిన్ అనే పక్షి గంటకు సుమారు 30 మైళ్ళ వేగంతో ఎగురుతుంది. చిమ్మి స్విఫ్ట్ అనే మరొక పక్షి 60 మైళ్ళకు పైబడిన వేగంతో ఎగురుతుంది.

పక్షులు ఎగరటానికి రెక్కలు అవసరమని మనకు తెలుసు. రెక్కల వెంట బలమైన కండరాలుంటాయి. పక్షి రొమ్ము ఎముకమీద ఎత్తుగా ఉండే “దూలం” కు ఈ కండరాలు తగిలి వుంటాయి. ఎగిరేటప్పుడు పక్షి తన రెక్కలతో గాలిని కొట్టి ముందుకు పోతుంది.

ఒకే ప్రమాణం గల పక్షిని మృగాన్ని తూచినట్లయితే పక్షి తేలికగా ఉంటుంది. దీనికి కారణమేమంటే పక్షుల ఎముకలు డెల్లగా ఉండి, గాలితో నిండివుంటాయి. ఇంతేగాక పక్షుల శరీరాల నిండా చిన్న చిన్న గాలితిత్తు లుంటాయి; ఊపిరితిత్తులనుండి వీటిలోకి గాలి పస్తుంది. ఈ కారణంచేత పక్షుల శరీరాలు, మృగాల శరీరాలతో పోల్చితే, చాలా తేలికగా





ఉంటాయి. శరీరం తేలికగా ఉండటం వకీ ఎగిరేటందుకు ఎంతో తోడ్పడుతుంది. వాటి శరీరాల అకృతకూడా ఎగరటానికి అనువుగా ఉంటుంది.

ఈకలు పక్షులకు అనేక విధాల ఉపయోగపడతాయి. అవి శరీరాన్ని శుభ్రం చేస్తాయి. వాటివెంట కొద్దిపాటి మూనెపదార్థం ఉండటంచేత వాననీరు పక్షుల శరీరాలనుంచి నులువుగా బారిపోతుంది.

ఇంతేగాక, పక్షులు ఉష్ణరక్త ప్రాణులు. అంటే వాటి శరీరాల వేడి వాతావరణానికి అనుగుణంగా మారదు. అందుచేత వాటి శరీరాల వేడిని చలించు కొనడాల్సి. ఇందుకు గాను ఈకలు ఎంతో ఉపకరిస్తాయి.

విధిగా ప్రతి పక్షి గుడ్డునుంచే వుడుతుంది. ఈ గుడ్డమీది పెంకు దళంగా ఉంటుంది. అయితే పక్షియొక్క జాతినిబట్టి గుడ్డు ప్రమాణం మారుతుంది. ఉష్ణపక్షి గుడ్డు నిడివి అరు అంగుళాలుంటుంది; పిచ్చుక గుడ్డు చిన్న గోలికాయ ప్రమాణమే ఉంటుంది.

పక్షులు గూళ్ళలో గుడ్డు పెడతాయి. గూళ్ళను నిర్మించటంలో ఒక్కొక్క పక్షి ఒక్కొక్క రకం చాకచక్యాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది. గిజ్జిగాడి గూడు అతి విచిత్రంగా ఉంటుంది. కాని ఈ గూళ్లు కట్టే చాకచక్యం పక్షులకు జన్మతహా రావలసినదేగాని నేర్చుకునేది కాదు. ఒక పక్షి గూడు కట్టినట్టు మరొకటి కట్టదు. అనుభవం గలవాళ్ళు గూడు చూసి పక్షిని చెప్పేయ్య వచ్చు. సాధారణంగా పక్షులు తమ గూళ్ళను చెట్లలోనే కట్టినప్పటికీ, కొన్ని పక్షులు మనుషు లుండే ఇళ్ల దూరాలమీదా, చూరులలోమీదా గూళ్ళు కడతాయి.

పక్షుల గుడ్డు పొదిగి పెల్లలు బయటికి రావటానికి వెచ్చదనం అవసరం. ఇందుకే తల్లి పక్షులు తాము పెట్టిన గుడ్డమీద కూర్చుంటాయి. సాధారణంగా ఈ పని తల్లిదే అయి నప్పటికీ, ఒక్కొక్కసారి తండ్రీపక్షి గుడ్డమీద కూచుని తల్లిపక్షికి విశ్రాంతి ఇవ్వటం కద్దు.



సామాన్యంగా పక్షులలో పెంటికంటే పోతు రంగులతో అలరారుతూ, ఆకర్షవంతంగా ఉంటుంది. ఇది ప్రకృతి పక్షులకు చేసిన మేలు అయివుండవచ్చు. ఎందుచేతనంటే గుడ్ల మీద పెంటి కూచున్నప్పుడు దాని శత్రువులను అది అంతగా ఆకర్షించదు. అదే పోతుపక్షి గుడ్లమీద కూర్చుంటే దాని రంగులు శత్రువును సులువుగా ఆకర్షించవచ్చు.

ఈ కారణంచేతనేమో పక్షిపిల్లలు, మగ వైనప్పటికీ, రంగులతో అలరారుతూ వుండవు. మగపక్షులు పెరిగి పెద్దవై అత్యురక్షణ చేసుకో గల దశ ఏర్పాటయే సమయానికి వాటికి ఆకర్షణీయమైన రంగులు వచ్చేస్తాయి.

సృష్టిలో సుమారు 14 వేల రకాల పక్షులున్నాయి. శాస్త్రవేత్తలు వాటిని లక్షణాలనుబట్టి ఇరవైకి పైబడిన జాతులుగా విభజిస్తున్నారు. వీటిలో ఒక జాతిని కూర్చునే పక్షులు అంటారు. పాటకు ప్రసిద్ధికెక్కిన కోయిల, ముల్ ముల్ మొదలైన పక్షులన్నీ ఈ జాతివే.

పక్షులకు బరువులో వ్యత్యాసం చాలా ఉన్నది. కానీవిళ్ళకన్న తక్కువ తూగే పక్షి లగాయతు 300 పౌనులు తూగే ఉష్ణపక్షి దాకా పక్షుల బరువు ఉంటున్నది.

ఈ వ్యత్యాసం పక్షుల కళ్ళలో, ముక్కులలో, ఈకలలో, ఇతర అవయవాలలో ఉంటుంది. పక్షులు తినే ఆహారాన్నిబట్టి, ఆ ఆహారం దొరికే ప్రదేశాన్నిబట్టి పక్షులు రకరకాలుగా ఉంటాయి. కొన్నిటికి ముక్కులు పొడుగు, కొన్నిటికి వాడి, కొన్నిటికి కురుచుగా వుంటాయి. అలాగే కొన్నిటికి కాళ్ళు పొడుగు, కొన్నిటికి పొట్టి. కొన్నిటికి జాలపాదాలుంటాయి. కొన్నిటి పాదాలకు వాడి అయిన గోళ్ళుంటాయి. ఈ వ్యత్యాసాలన్నీ పక్షులు ఆహారం సంపాదించుకునే పద్ధతులమీదా, ఆ ఆహారం దొరికే ప్రదేశాలమీదా ఆధారపడినవే.







## వార్తలు-విశేషాలు

ఆంధ్రకేసరి శ్రీ టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు 20-వ తేదీన హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో పరమపదించారు. ఆయన ప్రథమ ఆంధ్రరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగానే కాక, ఉమ్మడి మద్రాసురాష్ట్రానికూడా ముఖ్యమంత్రి పదవి నిర్వహించారు. గత 40 సంవత్సరాలుగా ఆయన దేశస్వాతంత్ర్యానికి, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి చాలా కృషిచేశారు. వారికి ఈమధ్యనే 88 సంవత్సరాలు నిండినవి.

\*

\*

\*

\*

1857 లో తొలిసారిగా చెలరేగిన సాయుధ విప్లవమే మొట్టమొదటి భారత స్వాతంత్ర్య సమరం. ఈ సమరం శతవార్షికోత్సవాలు భారతదేశంలో నాలుగు చెరగులా ప్రారంభమైనాయి. అలహాబాద్ లో సేనాపతులను ఉరితీసిన 'అమర నింబవృక్షం' పద్యకు మే 10-వ తేదీన బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపు సాగింది.

\*

\*

\*

\*

సదరన్ రైల్వేలో సరకుల రవాణాను పెంచడానికిగాను ఈ యేడాది వాలుగు పథకాలను అమలుజరుపుతున్నారు. వాటిలో ఒకటి బాపట్ల—తెనాలిమధ్య 26 స్మర షైళ్ళు పొడవున జంట రైలు మార్గం ఏర్పాటు. ఇందుకుగాను 122 లక్షలు ఖర్చు కాగలదని అంచనా. ఈ ఏడాది ఖర్చుకింద 33 లక్షలు కేటాయించబడ్డాయి.



భోపాల్ లో నిర్మాణమవుతున్న 25 కోట్ల ఎలెక్ట్రిక్ సరికరాల ప్రాజెక్టు డిప్యూటీ చీఫ్ ఇంజనీరు శ్రీ రామానుజం ఇలా చెప్పారు : “ఆధునిక యంత్ర సౌకర్యాలు ఎన్ని ఉన్నా, 2000 సంవత్సరాల క్రితం స్థాపించబడిన అశోక స్తంభానికి వాడిన ఉక్కును తయారు చేయటం సంభవం కాలేదు. ఎట్టి సౌకర్యాలూ లేని ఆ కాలంలో ఇంతటి శ్రేష్టమైన ఉక్కును తయారుచేసిన ఇంజనీర్లకు మనం జోహారు లిప్పించాలి.”

\*

\*

\*

\*

26 లక్షల రూపాయల ఖర్చుతో సహకారశిక్షణ సౌకర్యాలను విస్తరింపజేయడానికి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం నాలుగు సహకార శిక్షణసంస్థలు— హైదరాబాద్, అనంతపురం, రాజమండ్రి, తిరుపతి పట్టణాలలో ఉన్నవి.

\*

\*

\*

\*

నిరుడు భారతప్రభుత్వం నెలకొల్పిన నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్ ట్రస్టీల బోర్డుకు చెయిర్మనుగా శ్రీ సి. డి. దేశ్ ముఖ్ నియమింపబడ్డారు. చెయిర్మను గాక 15 మంది సభ్యులున్నారు. ఈ బోర్డు ఉత్తమ సాహిత్య ప్రచురణను ప్రోత్సహించి, అలాటి పుస్తకాలు సరసమైన ధరలకు ప్రజలకూ లైబ్రరీలకూ విద్యాసంస్థలకూ లభించేటట్లు చూస్తుంది.

\*

\*

\*

\*

ఆంధ్ర నాటకసంఘ సమాఖ్య అధ్యక్షులు శ్రీ కొప్పరపు సుబ్బారావుగారు మే 3-వ తేదీన కాలభర్మం చెందారు. వీరు రోషనార, తారాశాంకం, సూర్యహస్, వనంతసేన మొదలైన నాటకాలను రచించారు.

\*

\*

\*

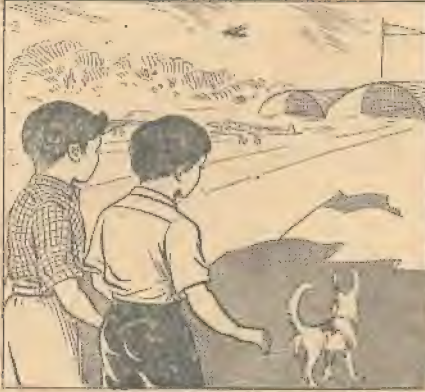
\*

ట్రైము ఎంతయిందో చెప్పే అటోమాటిక్ గడియారాన్ని మద్రాస్ సిటీ సిస్టమ్ లో ఏర్పాటు చేయడానికి నిశ్చయమైంది. బ్రిటిషానుద్వారా సెకన్లతోపాటు సరిగ్గా టయిమ్ తెలుసుకోడానికి ఇందువల్ల వీలవుతుంది. ఢిల్లీలో ఈ ప్రయోగం ఫలప్రదమైంది. కనుక మద్రాసు, కలకత్తా, బొంబాయి, నాగపూర్, కాన్పూర్ నగరాలలో కూడా వీటిని త్వరలోనే ఏర్పాటుచెయ్యాలని నిర్ణయం జరిగింది.



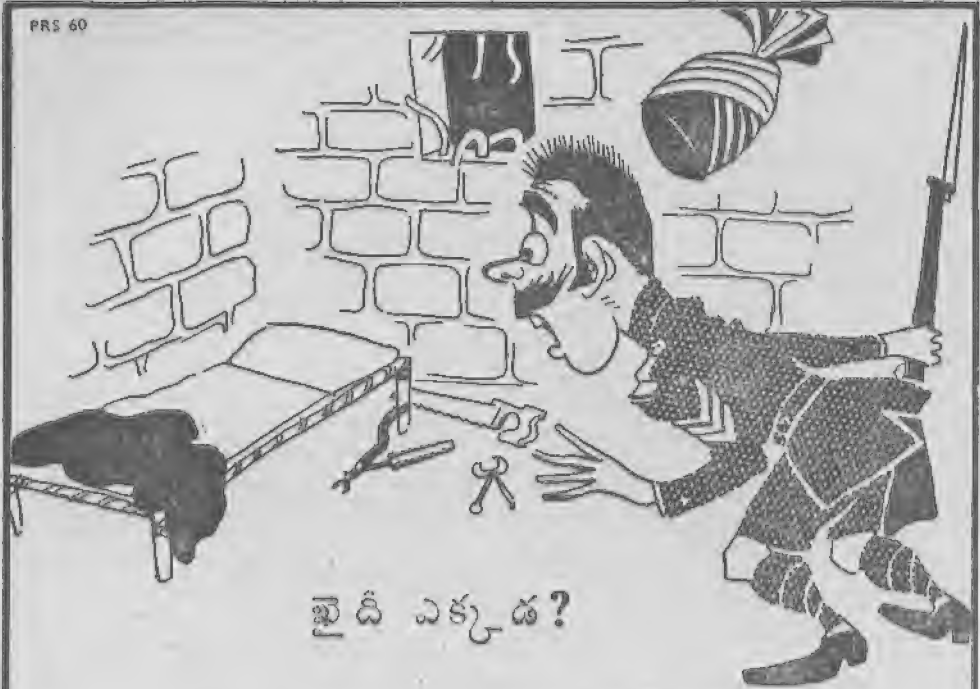


## చిత్రకథ



దానూ, వానూలు ఒక రోజున 'టైగర్'ను వెంటబెట్టుకుని, విమానాశ్రయానికి వెళ్లారు. ఆ సమయంలో విమానం దిగివస్తున్న ఒక ప్రయాణీకుడి కాలిచెప్పు పూడింది. అతడు దాన్ని తిరిగి తోడుక్కునేంతలో, 'టైగర్' దాన్ని నోట కరుచుకుని, పరిగెత్తంది. ప్రయాణీకుడి కేకలు విన్న విమానాశ్రయ అధికారి ఒకడు, 'టైగర్'ను పట్టుకుని, చెప్పును పరీక్షించాడు. దానిలోపల రహస్యంగా దాచబడిన బంగారం బయటపడింది. అధికారి 'టైగర్'నూ, దానూ వానూలనూ మెచ్చుకుని, ప్రయాణీకుడిని, పోలీసులకు ఒప్పజెప్పాడు.





ఐదీ ఎక్కడ?



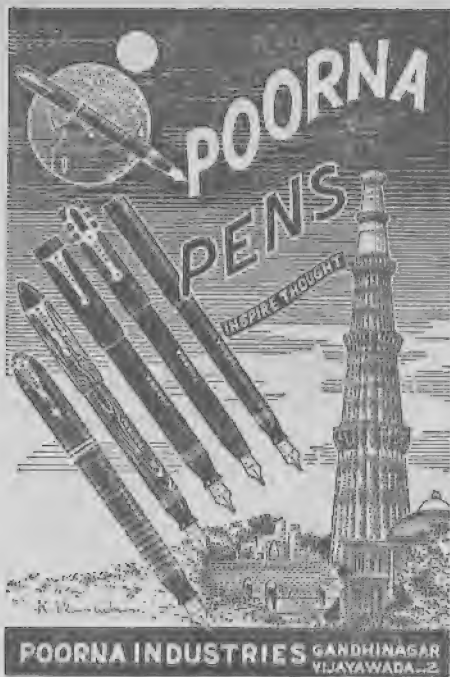
అతడు



పార్సీస్ మిఠాయికోసం వెళ్తాడు

అది ఆశ్చర్యం కాదు! పార్సీవారి మిఠాయి ఎంతో కమ్మగా, ఎంతో స్వచ్ఛంగా వుంటుంది కనుక దానిమీదికి మనస్సు పోకుండా నిగ్రహించుకోలిమి.... నేడే పార్సీమిఠాయి ఇంటికి తీసుకువెళ్ళండి. మీ కుటుంబీకులందరికీ పండుగగా పొందుంది.





## చందాదారులకు మనవి



పైనెల చందమామలు యీనెల చివరి వారంలో పోస్తు అవుతవి. సకాలంలో అందనివారు, వారి పొప్పాఫీసులో ఫిర్యాదు చేస్తూ, పై నెల పదేదీ లోగా మాకు తెలియపర్చ గోరుతాము. ఆ పైబడి వచ్చు కంప్లెయింట్లు, గతనెలలో చేర లేద నే కంప్లెయింట్లు గమనించబడవు.

మేనేజరు

## ఆంధ్ర బ్యాంకు లిమిటెడ్

స్థాపితం: 1923.

హెడ్డాఫీసు: మచిలీపట్టణము.

చెల్లింపబడిన మూలధనము రిజర్వులు కలిసి మొత్తం

(30-6-56 నాటికి) రు. 48,56,840 మించినది.

అమలులో నున్న వ్యాపారమొత్తం

.... రు. 11 కొట్లకు మించినది.

చైర్మన్—శ్రీ ఎన్. ఆర్. వై. శివరావు ప్రసాద్ బహదూర్ గారు, యం. ఎల్. ఎ.

డిప్యూటీ చైర్మన్—శ్రీ బిల్లు మాణిక్యాలరావుగారు, మచిలీపట్టణము.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు—శ్రీ శారేవల్లి శ్రీరాములుగారు, మచిలీపట్టణము.

మద్రాసు బ్రాంచీలు—(1) 8. లింగిరెడ్డి వీధి, మద్రాసు 1. (2) 87, త్యాగరాయ రోడ్డు, త్యాగరాయనగర్, మద్రాసు 17. (3) 77, కచ్చేరి రోడ్డు, మైలాపూరు, మద్రాసు 4. హైదరాబాదు అఫీసు—8/10-711 మల్లాను బజారు. సికింద్రాబాదు అఫీసు—1869 బనర్జీ బజారు. ఆంధ్రరాష్ట్రమంతటా, బళ్లారిలోను, బ్రాంచీలు నెట్ అఫీసులు కలవు. అన్నిరకముల దిపాణిట్లు అక్షరణీయమైన వడ్డీరేట్లకు తీసుకొనబడును. ఫారిన్ ఎక్స్చేంజ్ సహా అన్నిరకముల బ్యాంకింగు వ్యాపారములు చేయబడును. లండన్ ఏజెంట్లు—(1) బారక్లెన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్, చీఫ్ ఫారిన్ బ్రాంచి, 168 పెన్చర్నీ స్ట్రీట్, లండన్, ఇ. సి. 3. (2) ది ఫస్ట్ నెషనల్ సిటీ బ్యాంకు ఆఫ్ న్యూయార్క్- 117 ఓల్డ్ బ్రాడ్ స్ట్రీటు, లండన్, ఇ. సి. 2.

వివరములు బ్యాంకు యొక్క ఏ) ఏఫీసులోవైనను తెలుసుకొనవచ్చును.

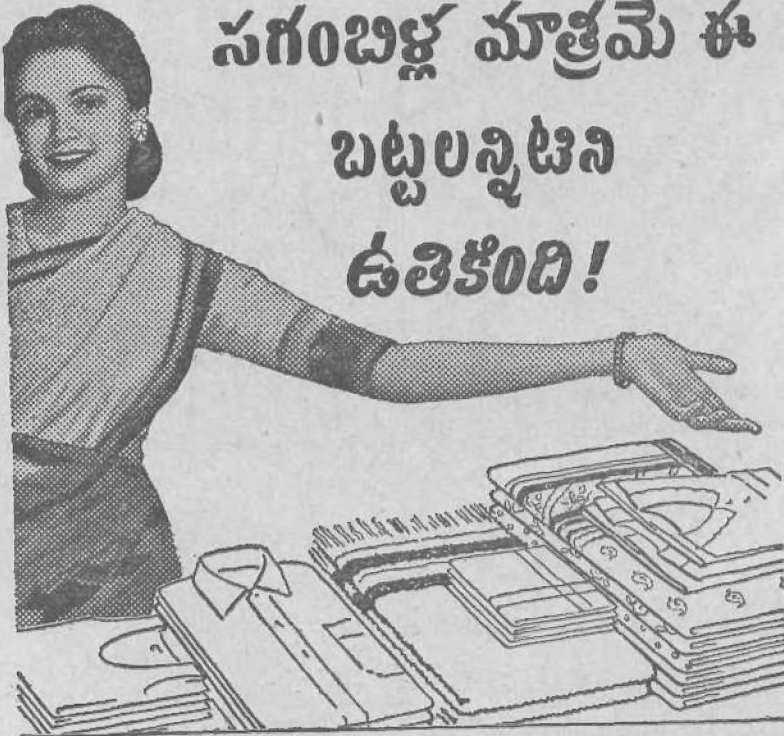
ఏలేక్ట్రాపు రామచంద్రమూర్తి, ఎం.ఏ., ఎ.ఎ.బి.డి., బనర్జీ మేనేజరు.

# చూడండి! సన్ లైట్

## సగంబిళ్ల మాత్రమే ఈ

## బట్టలన్నిటని

## ఉతికింది!



అట్లు చేసినట్టిది దాని అధికమైన నురగ

### సన్ లైట్

### సబ్బు



బట్టలను తెల్లగాను కాంతివంతముగాను, ఉతుకును

S. 243-50 TL

లభ్యమైనది శ్రీమంతులవారి





చదవడం వల్ల

శక్తి క్షీణిస్తుంది...



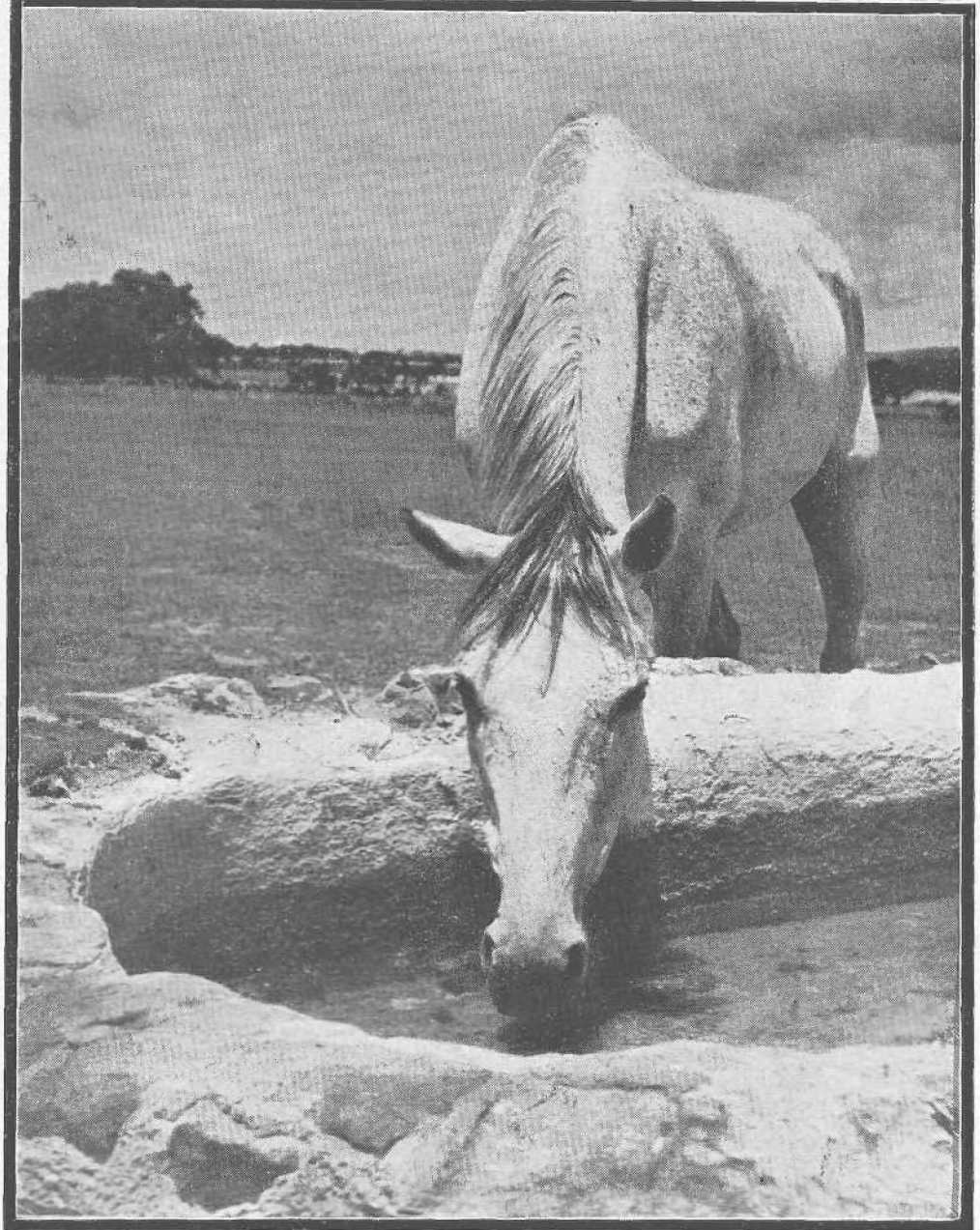
పుష్టికరమైన ఆహారం పోయిన శక్తిని చేకూరుస్తుంది. తుషార్ తో వండిన మామూలు వంటలు కూడా పుష్టిని చేకూర్చడంలో సాటిలేనివి.

**తుషార్**

విటమిన్లుగల వనస్పతి

తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్, కర్నూలు

71-1/2



బహుమతి  
షాందిన వ్యాఖ్య

....బయలులో నీరు మేలు

పంపినవారు :  
కె. ఎన్. ఎన్. మూర్తి - మద్రాసు



